

T.C.
BAŞBAKANLIK
GÜNEYDOĞUANADOLU PROJESİ
BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

ORGANİZE HAYVANCILIK BÖLGELERİ KURULMASI RAPORU

GİRİŞ

Ülkemizin kalkınma hedefleri içerisinde tarım sektörü özellikle bu sektör içerisinde de hayvansal üretim önemli bir yere sahiptir. Tarımsal kalkınmasını gerçekleştirmiş ülkelerin çoğunda toplam tarımsal üretim değeri içinde hayvansal üretim %50-60 gibi oldukça yüksek bir oranda yer alırken, Türkiye’de bu oran %40’lar seviyesinde bulunmaktadır.

Günümüzde sürdürülebilir kalkınma ölçütlerinden birisi de nüfusun beslenme düzeyi olarak kabul edilmektedir. Ülke nüfusunun yeterli ve dengeli beslenebilmesi için insanların günlük protein ihtiyacının yarısına yakınının hayvansal nitelikli ürünlerden karşılanması gerekmektedir.

Toplumun sağlıklı ve dengeli beslenebilmesi için hayvansal besinler içerisinde önemli bir yeri olan süt ve et ürünlerinin üretiminin artan talebi karşılayacak düzeyde üretilmesi gerekmektedir. Türkiye’de hayvansal ürünlerin miktar ve kalitesinin artırılması ancak hayvancılığın geliştirilerek entansif kılınması ve sektörün yapısal sorunlarının çözülmesine bağlıdır. Bu açıdan Türkiye hayvancılığında öncelikli olarak küçükbaş hayvan yetiştiriciliği bakımından önemli bir yeri olan GAP ve Doğu Anadolu Bölgesi İllerinde hayvancılık faaliyetleri ayrı bir önem arz etmektedir.

Özellikle GAP Bölgesinin bazı illerinde sürdürülen hayvancılık faaliyeti bölge halkının yaşam tarzını belirler durumda olup en önemli gelir kaynağını oluşturmaktadır.

Hayvancılık, bölge için hayvansal ürün ihtiyacının karşılanması, istihdamın geliştirilmesi, tarımsal sanayiye hammadde sağlanması ve önemli gelir kaynağı olması açısından önem taşımasının yanında, özellikle sulama dışı alanlarda düşük gelir seviyesinin iyileştirilmesi ve sulama alanlarında tarımsal faaliyet yoğunluğunun artırılması içinde önem arz etmektedir.

Bölgede kentsel yerleşim alanlarında da yoğun bir hayvancılık faaliyetinin sürdürülmesi özellikle de Batman, Diyarbakır, Şırnak, Şanlıurfa ve Siirt illerinde önemli kentsel sorunlar meydana getirdiği ve bununla ilgili olarak da hayvancılık faaliyetlerinin kent dışında oluşturulacak “Organize Hayvancılık Bölgeleri”nde sürdürülmesi ile ilgili tedbirlerin alınmasının gerekliliği ortaya çıkmıştır.

HAYVANCILIĞIN GENEL DURUMU:

Genel Tarım Sayımı sonuçlarına göre Türkiye de kırsal kesimde toplam 4 068 432 işletme bulunmaktadır. Bu işletmelerin %72,14’ü bitkisel ve hayvansal üretimin birlikte yürütüldüğü polikültür işletmelerken, %3,43’ünde sadece hayvansal üretim yapılmaktadır. Hayvancılık sektöründe yer alan işletmelerin çok büyük bir kısmı küçük ölçekli, kapalı ekonomi tipi geleneksel üretimde bulunan aile işletmeleridir. Sektörde, süt sığırcılığı işletmelerinin %84 gibi önemli bir bölümü 1-4 baş hayvana sahiptir. Besi sığırcılığı işletmelerinin ise %87’si 10 başın altında hayvana sahiptir. Koyunculuk işletmelerinde de genel durum diğerlerinden farklı değildir. Bunların da %72,2’si 50 başın altında hayvana sahiptir.

GAP Bölgesinde hayvancılık, büyük oranda doğal mera ve anıza dayanmaktadır. Kaldı ki meraların büyük çoğunluğu, kısa ve seyrek otlu koyun merası karakterindedir. Bu topraklar üzerinde koyun, masrafsız veya az masraflı hayvansal ürün elde etmeye çok uygundur. Diğer

bir anlatımla koyunculuk, ekstansif tarımın koruduğu, hakim ve karlı kıldığı, ekonomik bir faaliyettir. Ancak ekonominin değişkenliği ve olumsuz piyasa koşulları özellikle yurt dışı kaçak hayvan girişleri son yıllarda bu yapıyı değiştirmiş tüm hayvancılık sektöründe olduğu gibi koyunculukta da büyük gerilemeler yaşanmıştır. 1983-1990 yılları arasındaki resmi kayıtlara göre, Türkiye'den Ortadoğu ülkelerine yıllık ortalama 2-2.7 Milyon baş canlı küçükbaş hayvan ihracatı yapılmakta idi. Tahmine göre de yaklaşık 500.000-800.000 başlık ihracat sınır kaçakçılığı şeklinde gerçekleştirilmekteydi. 1985 verilerine göre, Türkiye'nin Orta Doğu ülkelerine yaptığı toplam ihracatın %22'si canlı hayvan, %10'u et ve et ürünleri, %6.5'i süt ürünleri ve %4'i hayvan yemleri teşkil etmekteydi. Diğer bir deyim ile toplam ihracatın %42.5'i hayvancılık sektörü ürünleri teşkil etmekteydi. Bugün ise bu tür ihraç kalemleri yok mertebesindedir. Yaklaşık 15 yıl önce elimizde olan bu yakın pazar bugün, Avustralya, AB ülkeleri ve ABD'nin eline geçmiştir.

GAP'taki sulama yatırımlarının devreye girmesi ile birlikte bitkisel ve hayvansal üretim deseni doğal olarak değişecektir. Özellikle sulanan alanlarda bölgenin yerli koyun ırkları düşük verim potansiyelleri ile bitkisel üretim özellikle endüstri bitkileri ile rekabet edemeyecektir. Bu yüzden sulanan alanlarda ekstansif üretim değil entansif üretime uygun yüksek süt ve döl verimli besi ve karkas kalitesi yüksek büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık yapılması uygun görülmektedir. Ancak sulama dışı alanlarda hayvancılık sektörünün canlandırılmasına ve bu yolla topraksız ve az topraklı yoksul çiftçilerin gelir düzeyinin yükseltilmesine hizmet edecek ekstansif koyunculüğün teşvik edilmesi gerekmektedir. Böylece bölge içi gelişme farklılıklarının azaltılmasına hizmet edileceği gibi, hayvancılık sektörünün geliştirilmesi ile Ülke ve Bölge ekonomisine de katkı sağlayacaktır.

Yukarıdaki açıklamaların ışığında varılan sonuç, GAP Bölgesi'nde sulu tarıma geçişe paralel olarak bitkisel üretimde ve bunun bir parçası olarak ta yem bitkileri üretiminde büyük artışlar olacaktır. Bu gelişmenin doğal bir sonucu olarak hayvansal üretim ekstansif sistemden entansif sisteme geçecektir. Hububat ve yem bitkileri üretimindeki artışlardan dolayı GAP Bölgesi'nde özellikle sulanan alanlarda süt hayvancılığının gelecek 20 yılda gelişmesi için büyük bir potansiyel mevcuttur. Bu potansiyelin akılcı plan, strateji ve desteklemelerle geliştirilmesi, hem artan iç talebin karşılanmasına hem de çevre bölgelerde beklenen üretim açığının kısmen karşılanarak geçmişte olduğu gibi ülkemizin canlı hayvan, hayvansal ürünler ve hayvan yeminde ihracatçı ülke konumuna getirecektir.

GAP BÖLGESİ HAYVANCILIK GENEL SORUNLARI

- Özellikle son 25 yılda ekonomide yaşanan yüksek enflasyonun, sektörü oluşturan işletmelerde yatırım ve işletme maliyetlerini olumsuz yönde etkilemesi; işletme girdi maliyetlerindeki önemli artışlar karşısında istikrarlı bir fiyat politikasının uygulanmaması ve sektördeki işletmeleri zararına çalışmaya zorlaması,
- Şehir içinde kontrolsüz ve tekniğine uymayan hayvansal üretim yapılması,
- Bölgenin coğrafi, iklim yapısına uygun aynı zamanda alt bölgeleri de içerecek şekilde hayvancılık modelleri ve barınak tiplerinin belirlenmemesi, ıslah stratejilerinin geliştirilmemesi,
- Optimal işletme büyüklüklerine ulaşamaması, verim düşüklüğü,
- Kredi/destek sistemlerinin etkin kullanılmayışı ve yanlış uygulamalar,

- Araştırma ve yayım faaliyetlerinin koordineli bir şekilde ve stratejilere göre yürütülmemesi,
- Üreticilerin etkin bir şekilde örgütlenmemesi ve buna bağlı olarak elverişsiz pazar ve tedarik piyasası yapısı,
- Kaliteli kaba ve kesif yem üretiminin düşüklüğü ve fiyatlarının yüksekliği,
- Çayır-mer'a alanlarının ıslahının yapılamaması, terör nedeniyle bir kısım meraların otlatmaya açılmaması, kontrollü otlatmanın gerçekleştirilememesi,
- Hastalıklarla mücadele ve salgın hayvan hastalıklarının eradikasyonu için gerekli bütçenin tahsis edilmemesi,
- Yurt dışından kontrolsüz yurda giren kaçak canlı hayvan ve hayvansal ürünlerin, aşı, ilaç ve biyolojik maddelerin girişine engel olunamaması, yurt içi kontrolsüz hayvan hareketlerinin engellenememesi,
- Kamusal hizmetlerin etkin kılınamaması,

GAP İllerinde mevcut olan hayvancılık işletmelerinin çoğunluğunun dağınık olması birçok sorunu da beraberinde getirmektedir. Özellikle ürünlerin işlenmesi ve pazarlaması konusunda sıkıntılar yaşanmasına neden olmaktadır. Bir diğer önemli konuda üretimin kentsel yerleşim alanlarında yapılması halk ve çevre sağlığını tehdit etmektedir. İşletmelerin şehir içinde dar alanlara sıkışması ise ayrı bir problemdir. Tüm bunlar bu işletmelere götürülen hizmetlerin de aksamasına neden olmaktadır. Ülkemiz için stratejik önemde olan hayvancılıkta temel sorun altyapı yetersizliğidir. Ahır ve ağıllar köy içinde, ev altında veya bitişiğinde veya avluda yapılmış olup sıhhi şartlara haiz olmadığı gibi, insanlarımızın barındığı yerlerde, genellikle sağlıksız olup, koku, sinek, mikroplar ve hayvanlardan insanlara geçen hastalıklar (kuduz, brucella, şarbon, tuberculosis) yönünden risk artmaktadır. Hayvanlarda koruyucu hekimliğin gerektirdiği tedbirler yeterince alınamamaktadır. Hayvanlarla birlikte yaşama, bir yaşam biçimi olmaktan çıkarılmalıdır. Hayvan yetiştiriciliğinin belirli kuralları vardır. Gerekli teknik ve sağlık şartlarının uygulanması ve yeniden yapılanma sürecinin hızlandırılması gerekmektedir.

Aralarında hiçbir organizasyon olmayan, dağınık küçük ünitelerle hayvancılığı ileri götürmek, diğer ülke hayvancılılarıyla ekonomik olarak yarışmalarını ve bu yarışta kazanmalarını beklemek gerçekçi değildir. Yeterli ve sağlıklı barınaklar kurarak ve işletmeler arasında oluşturulacak organizasyon neticesi, işletmelerin küçüklüğü nedeniyle sağlanamayan teknik ve sağlık hizmetlerinin karşılanacağı bir yapı oluşturmak gerekmektedir. Teknolojik gelişmelerin uygulanacağı sürdürülebilir işletmeciliğe imkân veren, yeterli büyüklükte işletmeler oluşmasına imkân verilmelidir. Yetiştiricileri kooperatif veya birlikler şeklinde organize edebilmek, girdilerin ucuz, zamanında ve yeterli miktarda sağlayacak yapılaşma devletçe veya özel sektörçe götürülecek eğitim, suni tohumlama, soy kütüğü-verim kayıtlarının tutulması hayvan hastalıklarının önlenmesi vb... teknik ve sağlık hizmetleri ile pazarlama olanakları ve ürün değerlendirmesinde kolaylıklar olmak üzere birçok faydayı sağlayacak olan Organize Hayvancılık Bölgelerinin kurulması gerekmektedir. Bunun yanında işletme sahiplerinin yetersiz bilgi düzeyi de uygun hayvan bakımı ve beslemenin olmamasına ve dolayısıyla düşük üretime sebebiyet vermektedir. Tekniğine uygun üretim yapılamaması, pazarlama konusundaki olumsuzluklar ve diğer sorunlar çiftçi gelirinin düşmesine neden olmaktadır. Master Plan'da belirtildiği gibi veterinerlik hizmetlerinin geliştirilmesi, hayvancılık üretimini geliştirmek için

fiziki altyapıyı iyileştirmek gereklidir. Bu doğrultuda Organize Hayvancılık Bölgelerinin oluşturulması zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.

ORGANİZE HAYVANCILIK BÖLGELERİNİN TANIMLANMASI

Hayvansal üretimin yapıldığı işletmelerin, yeni teknolojileri uygulayabilen, yeterli büyüklükte, alt yapısı sağlanmış, uygun bölgelerde planlanarak, süt, et vb... hayvansal ürünlerin sağlıklı olarak ve yeteri miktarda üretimlerinin sağlanmasını, daha iyi yetiştirme koşullarında kârlı bir işletmecilik sonucu üreticinin gelir ve refah düzeyinin yükseltilmesini, üretimin yeterli hale getirilmesini amaçlayan bir organizasyondur.

GAP Bölgesi'nde hayvancılıkla uğraşan çiftçilerin kent dışında oluşturulacak organize hayvancılık bölgesinde tekniğine uygun yapılacak kontrollü üretimle daha kaliteli ürün elde etmelerini sağlayarak Bölge'nin hayvancılık sektörünün sağlıklı gelişimine katkıda bulunması amaçlanmaktadır.

KENT MERKEZİNDE YAPILAN HAYVANCILIKTAN DOĞAN SORUNLAR

GAP Bölgesi'nin bazı illerinde (Siirt, Batman, Diyarbakır, Şanlıurfa ve Şırnak) son yıllarda meydana gelen en önemli sosyal değişimlerden biri geçimlerini hayvancılıkla sağlayan göçer gurupların çeşitli nedenlerden dolayı kent merkezine yerleştirilmiş olmalarıdır. Göçer gurupların ve köylülerin kentlere yerleşmesi ile kentlerin sosyo-kültürel dokusu değişmiş, adı geçen illerin yerli aileleri İzmir, İstanbul gibi batıdaki büyük şehirlere göç etmişlerdir. Yapılan alan gezileri sırasında göçer gurupların, şehir kültürü olmadığı için, şehir yaşamına uyum sağlamakta güçlük çektikleri gözlenmiştir. Göçer gurupların kültürleri hayvancılık üzerine gelişmiş olduğundan kent içinde hayvan beslemeye devam etmektedirler.

Kent merkezinde iskan edilen göçer gurupların ve mevcut olan hayvancılık işletmelerinin kent içinde olması birçok sorunu da beraberinde getirmektedir. Özellikle ciddi boyutlarda çevre kirliliği yaratan bu durum halk sağlığını da sürekli olarak tehdit etmektedir. Ayrıca, elverişsiz koşullarda yapılan hayvancılık önemli boyutlarda gelir kaybına ve bu işletmelere götürülen hizmetlerin aksamasına neden olmaktadır.

Yapılan gözlemler sonucu, kent merkezinde yaşayanlar söz konusu gurupların faaliyetlerinden rahatsız olmaktadır. Ancak bu gurupların bildikleri tek meslek ve geçim kaynakları hayvancılık olduğu için diğer insanların bu durumdan rahatsız olduklarını göz ardı etmektedirler. Meralarda hayvanlarını olatırken yem sorunu yaşamayan göçer guruplar kente yerleştikten sonra büyük bir kaba yem açığı ile karşılaşmışlar, yem parası ödememek için hayvanlarını yol kenarlarında bağ ve bahçelerde, ekili arazilerde olatmakta önemli maddi zararlara neden olmaktadır.

Şehir merkezinde yapılan hayvancılık, şehri her yönüyle olumsuz etkilemektedir. Özellikle hayvanlardan insanlara bulaşabilecek zoonoz karakterde bir hastalığın bölgede çıkabileceği ve hızla yayılabileceği düşünülecek olursa konunun önemi daha iyi anlaşılacaktır. Hayvan atıklarının taşınmaması ahırların yanında biriktirilmeleri yazın sinek ve kokunun dayanılmaz ölçülere çıkmasına neden olmakta ve belediyelere atıkla ve sinekle mücadelede ekstra bir yük getirmektedir. Kış aylarında özellikle ağılların havalandırılması için akşamları kapıları açılmakta ve kesif bir üre kokusu, diğer sanayi

kokusu ve bacalardan çıkan kalorifer dumanları ile birlikte oldukça rahatsız edici boyutlara ulaşmaktadır.

GAP BÖLGESİNDE KENT İÇERİSİNDEKİ HAYVANCILIĞIN DURUMU

Aşağıdaki tabloda kent içinde hayvancılık yapılan illerin, hayvan potansiyeline bakıldığında hiçte azın sanmayacak büyüklükte bir hayvancılık faaliyetinin yürütüldüğü görülmektedir. Şehir merkezinde yapılan hayvancılık faaliyeti şehri her yönüyle olumsuz etkilemektedir. Ancak hayvancılıktan başka geçim kaynağı olmayan çiftçilerin hayvancılık alt yapılarını iyileştirmek büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle Daha iyi şartlarda hayvancılık yapabilecekleri şehrin dışında bir organize hayvancılık bölgesi kurulması zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.

İLLER	Kent Nüfusu	Büyükbaş Hayvan Sayısı	Küçükbaş Hayvan Sayısı
Siirt	110 221	500	40 000
Batman	194 664	1 954	80 483
Şanlıurfa	551 614	2 500	75 000
Diyarbakır	595 440	1 000	20 000
Şırnak	125 264	400	10 000

AMAÇ

GAP Bölgesi'nde hayvancılıkla uğraşan çiftçilerin kent dışında oluşturulacak organize hayvancılık bölgesinde tekniğine uygun yapılacak kontrollü üretimle daha kaliteli ürün elde etmelerini sağlayarak Bölge'nin hayvancılık sektörünün sağlıklı gelişimine katkıda bulunması amaçlanmaktadır.

ORGANİZE HAYVANCILIK BÖLGESİ ÖNERİSİ VE YAPILAN ÇALIŞMALAR:

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile GAP Bölge Kalkınma İdaresi arasında 01.09.2004 tarihinde tarımsal faaliyetler arasında eşgüdümün ve yürütülecek projeler arasında koordinasyonun sağlanması amacıyla protokol imzalanmıştır. Protokol kapsamında konular bazında alt çalışma grupları oluşturulmuş olup Organize Hayvancılık projesi bunlardan biridir. Çalışma grupları aşağıdaki kurum ve kuruluşların katılımları ile oluşturulmuştur.

Bunlar;

- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı
- Araştırma Planlama Koordinasyon Kurulu Başkanlığı
- Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü
- Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü
- Koruma Kontrol Genel Müdürlüğü
- Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü
- Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
- GAP-BKİB
- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanlığı
- Damızlık Yetiştiricileri Birliği
- Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
- Türkiye Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği (SETBİR)

GAP Bölgesinde kentsel yerleşim alanlarında hayvancılık faaliyetinin sürdürüldüğü bilinmektedir. Kent merkezlerinde bu üretim biçiminin yaygın olduğu İller Batman, Diyarbakır, Şanlıurfa, Şırnak ve Siirt illeridir.

Yukarıda belirtilen sorunların bertaraf edilmesi için Başkanlığımız ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı arasında imzalanan işbirliği protokolü kapsamında; Kent Merkezi içerisinde kalmış olan ve hayvancılıkla uğraşan çiftçilerin kent dışında oluşturulacak hayvancılık bölgesine taşınarak, tekniğine uygun yapılacak kontrollü üretimle daha kaliteli ürün elde etmek ve kentin sağlıklı gelişimine katkıda bulunmak amacıyla Hayvancılık Bölgeleri kurulması projesi başlatılmıştır. Bu kapsam da 18/10/2004 tarihinde Ankara'da ilgili kurum, kuruluşlar katılımı ile Başkanlığımızda toplantı yapılmış ve bu konu ile ilgili olarak bir komisyon oluşturulmuştur. Bu toplantı sonucunda daha önce bu konuyla ilgili olarak idaremizin Siirt'te yapmış olduğu Organize Hayvancılık Bölgesi kurulması etüd raporu komisyon üyelerine gönderilmesine ve yine yapacağımız çalışmalara örnek teşkil etmesi amacıyla Karaman'daki Hayvancılık Bölgesini ziyaret etmeye karar verilmiş ve 10 Kasım 2004 tarihinde bazı komisyon üyelerinin katılımı ile Karaman'daki Urgan mahallesi Hayvancılık Bölgesi ziyaret edilerek Tarım İl Müdürü ve Urgan Mahallesi Kooperatif üyelerinden bilgi alınmıştır (Karaman Tarım İl Müdürlüğü tarafından hazırlanan Urgan Mahallesi hayvancılık bölgesi durum raporu Ek 1).

Aynı proje kapsamında 15-17 Aralık 2004 tarihinde komisyon üyelerinin katılımı ile Batman ve Diyarbakır illerinde toplantılar ve saha gezileri yapılmıştır. Daha sonra Batman İlinde şehir içerisinde besiciliğin yoğun olarak yapıldığı GAP Mahallesi ve İpragaz mahallesi ziyaret edilerek sorun yerinde görülmüş ve üreticilerle görüşmeler yapılmıştır. Batman İlinde yılda yaklaşık 350-400 bin baş hayvan hareketinin kent merkezinde gerçekleştiği belirtilmiştir. Saha gezisi sonunda durum değerlendirmesi yapmak ve Hayvancılık Bölgesi oluşturulması konusunda brifing alınmak üzere Tarım İl Müdürlüğüne gidilmiştir.

Batman Tarım İl Müdürü ilk etapta GAP mahallesinde olan 240 hanelik hayvancılık işletmelerinin toplu konutla yapılan proje kapsamında taşınmasını daha sonrada İl'de kurulacak Hayvancılık Bölgesi ile şehir içindeki diğer sorunlu işletmelerin taşınmasını teklif etmiştir. İl Merkezinde hayvancılık yapan işletmelerin kentin gelişme aksı dikkate alınarak, kent merkezinden belirli uzaklıkta Batman merkeze bağlı kuyubaşı köyü yanında bulunan 522.178 m² alan üzerinde gerçekleştirilecek hayvancılık bölgesine taşınabileceği belirtilmiştir. Kurulacak olan bu bölge için 792 kişi başvuru yaparak, hayvancılık bölgesine taşınmak istediklerinin belirmişlerdir.

Toplantıda ele alınan konular;

- Kamu'nun Organize Hayvancılık Bölgelerinin işletmesi içerisinde yer alıp almayacağı,
- İşletme büyüklüklerinin ne olacağı,
- Güvenlik tedbirlerinin nasıl olacağı,
- Veteriner hekim çalıştırma zorunluluğunun getirilmesi gerekliliği,
- Tarım Bakanlığı Koruma Kontrol Genel Müdürlüğünün çıkaracak olduğu yönetmenliklerinin beklenmesi gerekliliği,
- Toplu üretimin hayvan sağlığı üzerine yaratacağı etkiler üzerinde durulmuştur.

16 Aralık 2004 tarihinde komisyon üyeleri Diyarbakır İline Tarım İl Müdürlüğü refakatiyle 500 Evler mahallesi ziyaret edilmiştir. Daha sonra şehir içerisinde kalan canlı

hayvan pazarı ve et kesimhaneleri ziyaret edilerek sorunlar hakkında bilgi alınmıştır (EK:2 Diyarbakır İl'i Hayvancılığı ve Sorunlu Bölgeler Raporu).

Saha ziyaretlerinin ardından Tarım İl Müdürlüğüne gidilerek toplantı yapılmıştır. Toplantıda ilk olarak Tarım İl Müdürlüğü tarafından sorunlu bölgeler hakkında birifing verilmiştir. Verilen bilgiye göre Diyarbakır'daki hayvancılık sorunlarının ikiye ayrıldığı belirtilmiştir. İlk olarak canlı hayvan pazarı ve bu pazara yakın et kesim tesislerinin oluşturduğu sorun ayrıca bu pazara yakın hayvan konaklama hanlarının yarattığı sorunlar ikinci olarak ta 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi yasası çıkınca 97 köyde mahalle statüsü kazandırmış ve bunlar sorunlu alan olarak şehir içinde kalmıştır. İlk önceleri hayvancılık projesi olarak kurulan 500 evler projesi de bu alan içerisinde kalarak sorunlu alana dahil olmuştur. Sorunların çözümüne yönelik Organize hayvancılık bölgesi oluşturulması çalışmalarına 1996-1997 yılları arasında Çarıklı beldesinde başladığını belirtmişlerdir. Tarım İl Müdürü ise Organize Hayvancılık Bölgesi kurulması gerekliliğinin üzerinde durmuş ancak esas meselenin bu insanları nasıl bu bölgeye taşınacağı konusunun önemli olduğunu belirtilmiştir.

Toplantıda ikinci olarak Başkanlığımızdan Siirt için hazırlanan Organize Hayvancılık Bölgesi kurulması projesi etüt raporunun sunuşunu yapmıştır.

Söz konusu hayvancılık bölgesinin Siirt İli özelinde yapıldığının her il için farklı modellerin ortaya çıkacağı ve bu yuzdende önce her ilin etüd projesinin yapılması gerekliliği belirtilmiştir.

Sonuç olarak yapılan toplantılar ve saha gezileri sonucunda tüm katılımcılar hayvancılık bölgelerinin kurulmasının gerekliliği üzerinde hem fikir olmuşlardır. Ayrıca kendi ülkemizdeki örneklerin yanı sıra diğer ülkelerdeki benzer uygulamaların komisyon üyeleri tarafından yerinde görülerek incelenmesinin projenin sağlam temellere oturtulması açısından önemli olduğu konusunda hem fikir olmuşlardır. Bunun yanında projeyi gerçekleştirmek için her kurum kendi üzerine düşecek sorumlulukları yerine getirmeye hazır olduklarını ifade etmişlerdir.

Aynı protokol kapsamında 11/01/2005 tarihinde ilgili kurum ve kuruluşların katılımı ile Başkanlığımızda toplantı yapılmıştır. Toplantıya hayvancılık bölgelerinin ülkemizdeki örneklerinden olan "Sincan Hayvancılık Bölgesi" projesi hakkında komisyon üyelerine bilgi vermek amacıyla kooperatif başkanı toplantıya katılmış ve proje hakkında bilgi vererek karşılaştıkları problemleri anlatmıştır.

TOPLANTIDA GÖRÜŞLEN KONULAR

Komisyon toplantılarına kurum ve kuruluşlardan aynı kişilerin katılımının sağlanması halinde projenin daha sağlıklı yürüyebileceği kanaati oluşmuştur.

Konu ile ilgili hukuki alt yapının oluşturulmasının önemi ve buna dönük çalışmaların acilen başlamasının gerekliliği üzerinde durulmuştur. Bununla beraber toplu üretimden doğan sağlık problemlerinin gerekli tedbirler alınarak önlenebileceği, söz konusu tedbirlerin Tarım ve Köyşleri Bakanlığı Koruma Kontrol Genel Müdürlüğü tarafından gerekli yönetmelik ve yasal prosedürlerin incelenerek çalışmalara başlanması konusunda görüş birliğine varılmıştır.

Organize Hayvancılık Bölgelerinin kurulmasında en önemli sorunun arazi tahsisleri ve alt yapı yatırımları konusunda yaşanacağı görüşüne varılmıştır.

TOBB temsilcisi, Türkiye Bölgesel ve Ekonomi Şurası (5 Ocak 2005) toplantısında Başbakan Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'a hayvancılık sektörü ile ilgili yapılan sunuşta sektör uzmanları tarafından Organize Hayvancılık Bölgelerinin kurulmasının önemi aktarılmış ve bunun sonucunda Başbakanımız Organize Hayvancılık Bölgelerinin kurulması konusunda OSB'lere sağlanan, teşvik ve muafiyetlerin bu bölgelere de sağlanması için gerekli girişimlere başlanması konusunda talimat verdiğini belirtmiştir. Bu konuda sorumlu kuruluşlar olarak Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı ve DPT görevlendirilmiştir. Konunun üst makamlarca kabul ve destek görmesi komisyon üyeleri tarafından memnuniyet verici bir gelişme olarak değerlendirilmiştir.

Komisyon toplantılarına Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nden hem Hayvan Hastalıkları hem de Bulaşıcı Hayvan Hastalıkları Şubesinden yetkililerin katılmasının daha isabetli olacağı belirtilmiştir.

Ayrıca komisyon üyeleri tarafından kredi veren kurum veya kuruluşlarında komisyon içerisinde yer alması gerekliliği belirtilmiştir.

ALINAN KARARLAR DOĞRULTUSUNDA KURUMLARIN YAPMASI GEREKEN ÇALIŞMALAR;

1. Organize Hayvancılık bölgesinin tanımlanması,
2. Organize Hayvancılık Bölgeleri kaçaya ayrılmalı,
3. Organize Hayvancılık Bölgelerinin OSB'lerden ayıran farklar ne olmalı,
4. Organize Hayvancılık Bölgeleri kurulması ile ilgili mevcut yasalar neler olmalı,
5. Mevcut yasalardan ne şekilde yararlanılabilir ve yeni çıkartılması gereken yasalar neler olmalı,
6. Yasal mevzuatın belirlenmesinde hangi kurumlar yer almalı,
7. Organize Hayvancılık bölgeleri için gerekli teknik tedbirler ne olmalı,
8. Sağlık tedbirleri neler olmalı,
9. Organize Hayvancılık bölgelerinin kurulması halinde yönetim şekli ve kontrol mekanizması nasıl olmalı,
10. Organize Hayvancılık bölgelerinde hayvan hastalıklarının önlenmesi için alınması gereken koruma tedbirlerinin neler olacağı konusunda, Başkanlığımız tarafından Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünden Komisyon adına resmi yazı ile görüşlerinin sorulması karara bağlanmıştır.

Söz konusu toplantıda (10. madde) alınan karar gereği Organize Hayvancılık bölgelerinde toplu hayvan yetiştiriciliği, hayvan hareketleri hayvansal üretimden kaynaklanabilecek sağlık sorunlarını önlemek amacıyla işletmelerin fiziki ve çevre şartları

bařta olmak üzere alınması gereken dięer koruma tedbirlerinin neler olacađı, uygulamasının ne řekilde olacađı ve oluřturulması dūřunūlen yaklařık 1000 ila 5000 bŸyŸkbař ve kŸcŸkbař kapasiteli iřletme bŸyŸklŸklerinde uygulanacak olan karantina tedbirleri ve hayvan hareketlerinin kontrolŸ konusunda mevcut Kanun, Kararname, tebliđ ve yŸnetmelikler çerçevesinde gŸrŸř ve dūřŸnceler İdaremiz tarafından Koruma ve Kontrol Genel MŸdŸrlŸđŸnden istenmiřtir.

Koruma Kontrol Genel MŸdŸrlŸđŸ tarafından oluşturulan gŸrŸř ve dūřŸnceler ile 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve zabıtası kanun ve yŸnetmeliđin ilgili hŸkŸmleri ve yŸrŸrlŸkte bulunan hayvancılık işletmelerinin kuruluş, çalışma, denetleme, usul ve esaslarına dair yŸnetmelik Ek 3'de verilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER:

Organize Hayvancılık Bölgesi Kurulmasının Sağlayacağı Faydalar:

1. Yetersiz olan, hayvansal protein Ÿretim ve tŸketiminin artırılarak, nŸfusunun %50'si 21 yaşın altında olan insanımızın yeterli ve dengeli beslenerek, millet ve devletimizi geleceğe taşıyacak gençlerimizin bedensel ve zihinsel kapasitelerini kullanır hale getirmek ve bunu sŸrdŸrmek,
2. NŸfusunun %46'sını tarımda istihdam eden ve 1100 \$ civarındaki GSMH.sını katma değerini yŸksek hayvancılık sayesinde yŸkselterek, tarım sektöründeki hayvancılığın payını %25'ler seviyesinden %50-60'lara gelmesini sağlayarak, insanımızın gelir ve refah dŸzeyini yŸkseltmek.
3. Ÿlkenin ve sanayinin hammadde ihtiyaçını yeteri miktarda kesintisiz ve sağlıklı olarak sağlayarak, stratejik bir Ÿneme haiz hayvancılıkta, milli hedefleri gerçekteştirmek.
4. Hayvancılığı ve bununla ilgili sanayi, sosyal ve ekonomik hedeflere ulaşmak Ÿzere devletçe verilecek teşvik, kredi, sŸbvansiyon vb... uygulamaları etkili hale getirerek, sektŸrŸ geliştirmek.
5. Orta ve bŸyŸk Ÿlçekli işletmelerin sayısal ve oransal artışının sağlanarak, hiçbir teknoloji uygulamayan kŸcŸk işletmelerin yerlerini almalarını sağlamak.
6. Yetiştiricilerin birlik veya kooperatifler bŸnyesinde toplanarak, problemlerini anlama ve çŸzmede işbirliği sonucu, hayvancılık politikalarının tespitinde etkili hale getirmek, rekabet gŸçlerini ve şanslarını arttırmak.
7. Damızlık, yem, ilaç, alet vb... diğer girdilerin ucuz ve yeterli miktarda ve zamanında temin etmek, ıslah projelerinin uygulanarak birim hayvan başına verimi arttırmak, Ÿretim maliyetlerini dŸřŸrŸp, dŸnya fiyatlarının altındaki maliyetlerle Ÿreterek, tŸketicisiye daha ucuza sunabilmek.
8. Koruyucu veteriner hekimlik, hayvan hastalıklarının Ÿnlenmesi ve etkili mŸcadele, hayvanlardan insanlara geçen hastalıkların Ÿnlenmesi, yetiştirici hastalıkları, ahır hijyeni, hayvan bakım ve besleme konusunda yetiştiricilerin eğitiminin sağlanması sonucu kaliteli ve sağlıklı ŸrŸn elde edilmesi ve bunun denetlenebilir ve kontrol edilebilir hale getirilmesi.

9. Hayvan neslinin genetik potansiyelinin iyileştirilmesi için uygulanacak ıslah projelerinin, progeny-testing, embriyo transferi, suni tohumlama, senkronizasyon, vb... teknik uygulamaları daha fazla işletme ve hayvanda yapıma imkânına kavuşmak.
10. Teknik ve sağlık hizmetleri için, Mühendislik ve Veterinerlik hizmetlerinden, bütün işletmeleri yararlanır hale getirerek, sürü ve işletme idaresine ait her türlü bilgiye ulaşmasını, beslenme, verim ve soy kütüğü kayıtlarının vb... bilgilerin tutulmasını bilgisayar teknolojisini kullanarak kolay hale getirmek.
11. Organize Hayvancılık Bölgelerindeki işletmelerin "sözleşmeli hayvancılık" yapma şansları daha fazla olacağından, üretici-sanayici entegrasyonu sonucu, bilgi akışı ve yeni teknolojilerin uygulanması işletmelerde sürekli hale gelecektir. Üreticilerin fuar, sergi, konferans vb... sektörel etkinlikleri, dünyadaki gelişmeleri izleme ve uygulama şansları artacaktır.
12. Yerleşim yeri (köy veya kasaba) içindeki hayvan barınaklarının, o beldede yaşayan insanlara verdiği olumsuzluklar, hayvan barınaklarının yerleşim yeri dışına çıkarılmasıyla önlenecektir.
13. Organize bölgeler, üretilen ürünlerin daha iyi şartlarda, daha uygun fiyatla pazarlanmasını sağlayacaktır. Girdiler daha ucuza toplu olarak temin edileceğinden üretici kârlılığı artacaktır.
14. Mera ıslah projelerinin uygulanması sonucu, meralarda verimlilik ve meradan istifade artar. Yem bitkileri ekilişleri de artırılarak, en büyük maliyet unsuru olan yemin ucuza temini sağlanabilecektir.
15. Müşterek ekipman ve makina kullanım imkânı sağlanmasıyla, işletmelerin mekanizasyon masrafları azalacaktır. Silaj makinası, kepçe, römorklar, çayır biçme makinası, balya makinası, yem kırma makinası, süt soğutma tankı, süt tankeri, su deposu, vb... ilk yatırım masraflarında azalacaktır.
16. Hayvan ihtiyaçlarını en iyi karşılayan uygun malzemedeki projelendirilen barınaklar nedeniyle, ilk yatırım masrafları azalacaktır. Hayvanların sağlıklı olmaları ve genetik kapasitelerine göre en üstün verimlere ulaşmaları sağlanabilecektir.
17. Hayvan nakli araçlarının kullanımı sağlanacağından, hayvanlar uygun şartlarda taşınacaktır. Ulaşım imkanları (yol), haberleşme imkanları (telefon, fax, internet vb...), elektrik, su vb... medeni ve sosyal imkanlara kavuşulacaktır.
18. Bakıcıların eğitimi ve kontrolü ile profesyonel yöneticilerle işletmelerin yönlendirilmesi ve denetimi sağlanıp, prodüktivite artacak, hayvancılığa yatırım yapan müteşebbislerin riski azalacaktır.
19. Hayvan hırsızlığına karşı tedbir alınacağından, güvenlik sağlanacak, sigorta uygulamaları kolaylaşacaktır.
20. Birinci ve ikinci sınıf tarım arazilerinde yapılaşma önlenerek, zirai üretimde kullanılacak, tabii gübreler kullanılarak toprak zenginleştirilecektir. Arıtma tesisleri kurulmak suretiyle çevre kirlenmesi önlenecektir.

21- Canlı hayvan giriş ve çıkışları kontrollü olacaktır.

22- Sağlıksız kesimlerin önüne geçilecektir.

23. Et borsasının faaliyete geçmesi ile hijyenik bir yapıya geçilecektir.

Yapılan çalışmalar ve alan gezilerinin sonucunda Diyarbakır İl'inde Organize Hayvancılık Etüt Projesi yapılmasına karar verilmiştir.

w.turkvvet.biz
www.turkvvet.biz
turkvvet.biz

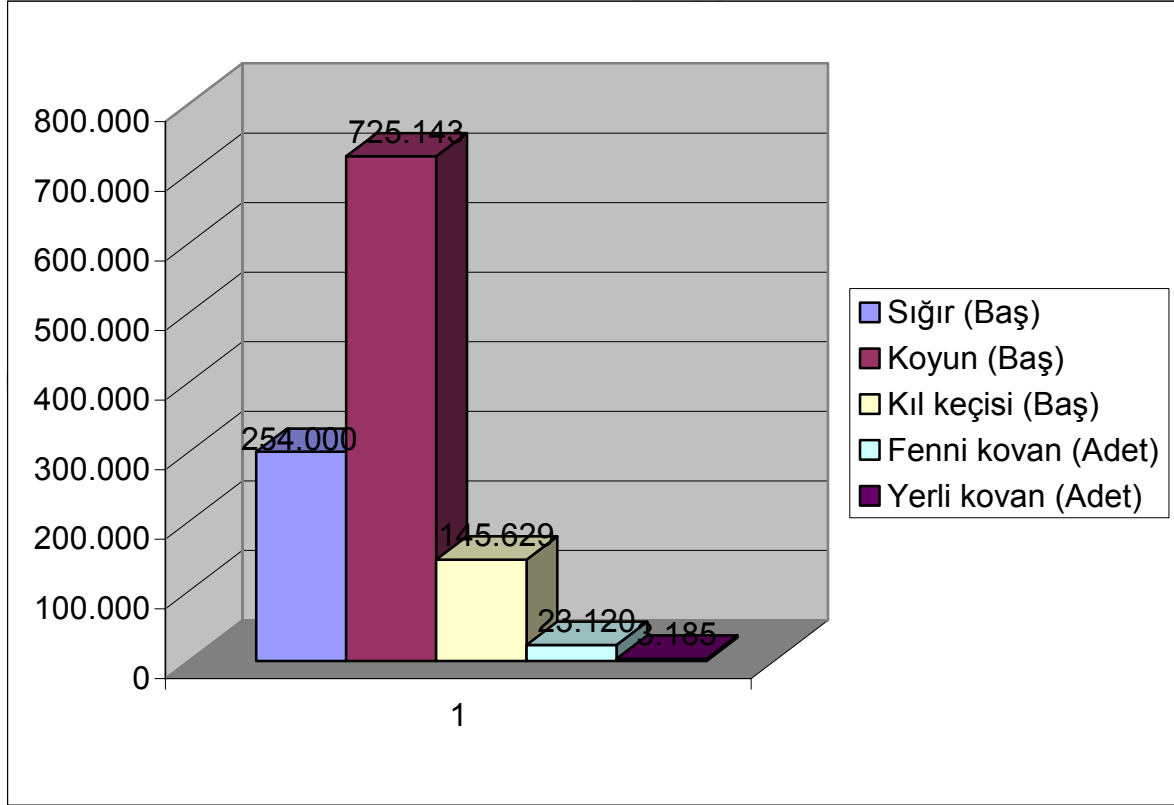
**EK 2. Diyarbakır İli Sorunlu Hayvancılık Yerleri ve Organize Hayvancılık Bölgesi
(Diyarbakır İl Müdürlüğü)**

A- DİYARBAKIR İLİ HAYVANCILIĞINA GENEL BAKIŞ :

Genel Hayvan Varlığı (2003)

<u>Cinsi</u>	<u>Miktarı</u>	<u>Birimi</u>
Sığır	: 254.000	baş
Koyun	: 725.143	baş
Kıl keçisi	: 145.629	baş
Fenni kovan	: 23.120	adet
Yerli kovan.	: 3.185	adet

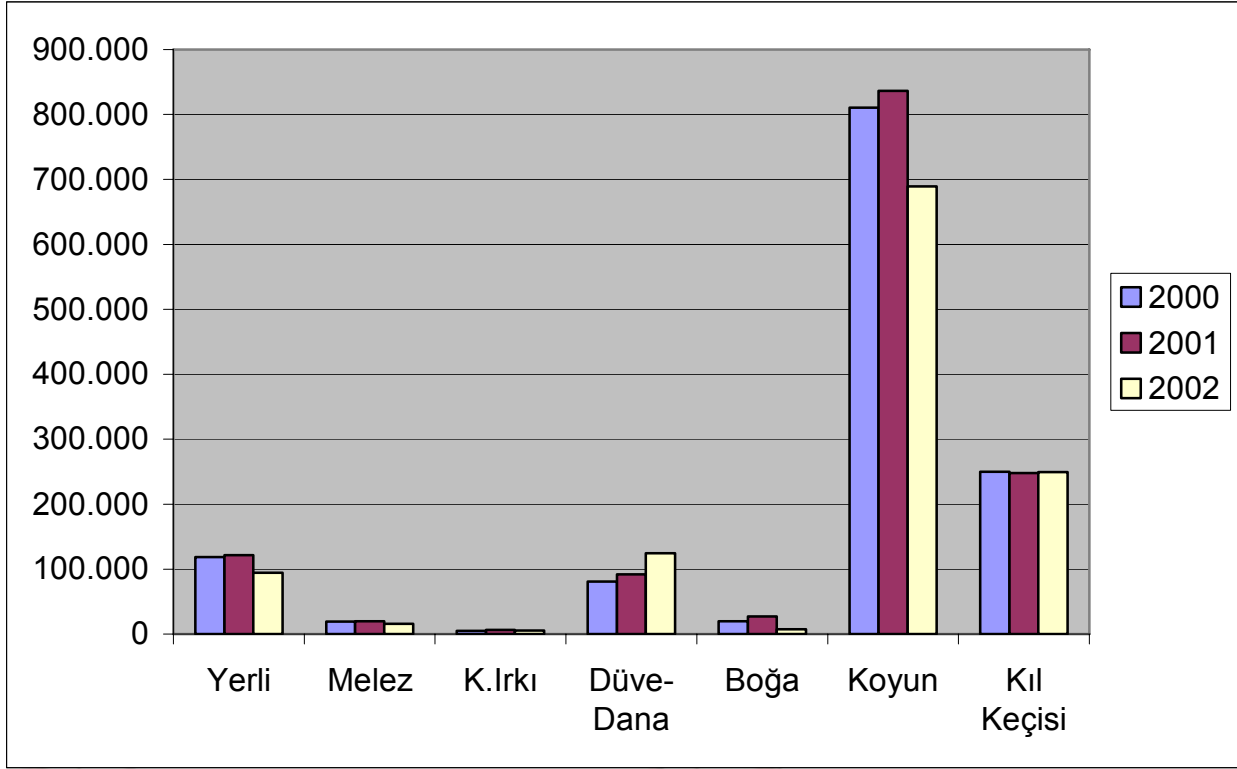
Genel Hayvan Varlığı



Yıllara Göre Hayvan Varlığı Karşılaştırması

<u>Cinsi</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>
İnek				
Yerli	118.382	121.425	94.521	98.217
Melez	19.409	19.787	15.961	17.045
K.İrkı	5.163	6.475	5.579	4.270
Düve-Dana	80.876	91.989	124.395	85.014
Boğa	19.485	27.039	7.136	14.247
Koyun	810.225	836.456	689.610	725.626
Kıl Keçisi	249.985	247.804	249.663	303.934

Yıllara Göre Hayvan Varlığı Karşılaştırması



Cinsi	Miktar (adet)	Cinsi	Miktar (adet)
Sığır		Koyun	725.143
Yerli	177.157	Keçi	145629
Melez	64.024	Arı Kovanı	
K.Irkı	12.819	Fenni	23.120
TOPLAM	254.000	Yerli	3.185

Türkiye’de toplam sığır popülasyonununun %17 si kültür ırkı, %44 ü kültür melez ırkı ve %39 u yerli ırk hayvanlardan oluşurken, bu oran Diyarbakır’da sırasıyla %5, %14 ve %81 dir. Diğer bir deyişle kültür melez ve kültür oranı Türkiye ortalaması %61 iken bu oran Diyarbakırda %19 ile oldukça düşüktür.

B- SORUNLU HAYVANCILIK BÖLGELERİ :

Büyükşehir Belediyesi Yasasından Önceki Durum :

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Yasası kabul edilmeden önce Diyarbakır ilinin en önemli sorunlu bölgesi canlı hayvan pazarının da bulunduğu **Şehitlik** ve **Ben-u Sen** semtleriydi.

Canlı Hayvan Pazarı :

İlimiz Merkez Köşkler Mahallesiinde 73 pafta no., 980 ada no., 82 parsel no.'lu 7717 metrekaarelik alanda mülkiyeti hazineye ait olup, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesine canlı hayvan pazarı kurulması için tahsis edilen şu an kiralama suretiyle Ticaret Borsası tarafından işletilen canlı hayvan pazarı bulunmaktadır.

Mevcut canlı hayvan pazarı, 15 Eylül 2000 tarih ve 24171 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2000 / 34 no'lu " Hayvan Pazarlarının Ruhsatlandırılma ve Denetleme Usul ve Esasları Hakkındaki Tebliğ" in 7. maddesinde belirtilen teknik, sağlık ve hijyenik şartlara uymadığı için Bakanlığımız tarafından ruhsatlandırılmamıştır. Halen ruhsatsız olarak faaliyetini sürdürmektedir.

Özellikle hayvan pazarının meskun mahalde bulunması nedeniyle pazara diğer illerden ve uzak ilçelerden gelen ve pazardan satın alınıp diğer illere götürülecek olan hayvanların gece konaklamaları amacıyla mahalle içerisinde ihtiyaca binaen evlerin altında **hayvan barınakları** ve **ahırların** inşa edilmesine neden olmuştur. İnşa edilen ve sağlık-hijyen yönünden hiç de uygun olmayan bu barınak ve ahırlar bu yerleşim biriminde yaşayan insanların sağlığını tehdit etmektedir.

Yine hayvan pazarının mahalle içerisinde bulunması, pazardan alınan kesime gelmiş hayvanların nakliye masrafı düşünülerek yakın yerlerde kesimi yoluna gidilmesine neden olmuş ve bunun sonucu olarak da hayvan pazarı çevresinde (özellikle **Ben-u Sen** mahallesinde) Kaçak hayvan kesim yerleri meydana gelmiştir. Sağlık ve hijyen yönünden uygunsuz bu kesim yerlerinde yapılan kaçak kesimler ise halk sağlığını açıkça tehdit etmektedir.

Hayvan pazarının giriş ve çıkış kapıları ile ihata duvarının teknik şartlara uygun olmaması nedeniyle hayvanların kontrolsüz bir şekilde mahalle aralarında yaya olarak kesim yerlerine götürülmesine sebep olmakta ve uygun olmayan görüntüler meydana gelmektedir.

Yine bölge insanının kurban ve adak ihtiyaçlarını hayvan pazarlarının bulunduğu mekanda karşılama istekleri, alt yapısı bu duruma müsait olmayan şu anki hayvan pazarında kurban ve adakların da pazar etrafındaki alanlarda kesilmesine sebep olmaktadır. Bu tür kesimler de hijyen yönünden büyük olumsuzluklara yol açmaktadır.

Tüm bu olumsuzluklar nedeniyle canlı hayvan pazarının meskun mahal dışına taşınması için 2000 / 34 nolu tebliğin 13. Maddesi gereğince Diyarbakır Büyükşehir Belediyesine 1 yıllık bir süre tanınmış ancak bu süre içerisinde taşınma işlemi gerçekleştirilememiştir.

Bugün itibarıyla ise Büyükşehir Belediyesine yıl sonuna kadar yeni canlı hayvan pazarını bitirmeleri için süre tanınmış olup, aksi takdirde 2000/34 sayılı tebliğin 13. maddesi gereğince ruhsatsız hayvan pazarı hayvan pazarı olarak sayılmadığından bu mekanda hayvan alım ve satımı yapan şahıslar hakkında 3285 sayılı yasanın 47. Maddesinde değişikli yapan 4648 sayılı yasa kapsamında idari para cezası uygulanacağı bildirilmiştir.

Tüm bu uyarıcı faaliyetler neticesinde yeni canlı hayvan pazarı inşaatı bitirilmiş ve faaliyete hazır duruma getirilmiştir.

Et ve Balık Kurumu :

Yine Şehitlik mahallesinde canlı hayvan pazarına bitişik olarak kurulan ve şu an ruhsatlı olarak faaliyetini sürdüren Et ve Balık Kurumu A.Ş. Müdürlüğünün kesimhanesi de aynı şekilde yerleşim birimi içerisinde bulunmakta ve halk sağlığını olumsuz olarak etkilemektedir.

Ben-u Sen Senti ve Kaçak Kesimler :

İlimizdeki canlı hayvan pazarının yerleşim biriminde olması hayvan pazarı etrafında hayvancılıkla ilgili yan sanayinin kontrolsüz olarak şekillenmesine neden olmuştur. Bunların başını da ben-u sen mahallesinde gecekondü evlerinin altlarında oluşan kaçak mezbahalar çekmektedir. Bundan 3-5 yıl önce bu mahalledeki her evin altında bir mezbaha bulunurken bugün ruhsatlı kesimhanelerin artması, yapılan denetimler ve Bakanlığımız tarafından uygulanan Et Teşvik Primi uygulamasının katkısıyla buradaki kaçak kesimler çok az seviyelere inmiştir. Ancak henüz tamamen sona erdirilememiştir.

Büyükşehir Belediyesi Yasasından Sonraki Durum :

5216 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin sınırlarını, yetki ve görevlerini belirleyen yasanın kabul edilmesinden sonra Diyarbakır ilinin il merkezi başlangıç noktası kabul edilerek çizilen **20 km.**'lik daire içerisindeki köyler Merkez ilçeye bağlı mahalleler olarak kabul edilmiştir. Bu yasa ile ilimizde köy statüsü sona erdirilip mahalleye dönüştürülen **merkez ilçede 77, Çınar ilçesinde ise 20 adet olmak üzere toplam 97 adet köy** bulunmaktadır.

Merkez İlçede Köy Statüsü sona erdirilip mahalleye dönüştürülen köyler :

1-Ağaçgeçit	27-Gencan	53-Küçükkadı
2-Alpu	28-Güvendere	54-Yukarınasırlar
3-Başıl	29-Gömmetaş	55-Özdemir
4-Bağpınar	30-Gözalan	56-Pınardüzü
5-Bahçecik	31-Gözegöl	57-Sancar
6-Bahçelievler	32-Gölpınar	58-Sarıdallı
7-Batıçanakçı	33-Güvercinlik	59-Sati
8-Batıkarakoç	34-Güzelköy	60-Süngüler
9-Beneklitaş	35-Hacıosman	61-Talaytepe
10-Bozdemir	36-Havacılar	62-Tanışık
11-Buçuktepe	37-Hızırilyas	63-Tanoğlu
12-Büyükkadı	38-İlbaş	64-Tavşantepe
13-Cankatran	39-Karabaş	65-Tavuklu
14-Cücük	40-Karaçalı	66-Tellikaya
15-Çiçekliyurt	41-Kardeşler	67-Topraktaş
16-Çiftlik	42-Kervanpınar	68-Topyolu
17-Çölgüzeli	43-Kesikağaç	69-Uyandık
18-Develi	44-Kırmasirt	70-Üçkuyu
19-Doğuçanakçı	45-Kolludere	71-Yeşildallı
20-Dokuzçeltik	46-Kozan	72-Yeşilköy
21-Dökmetaş	47-Köprübaşı	73-Yiğitçavuş
22-Dönümlü	48-Körtepe	74-Yolaltı

23-Elidolu	49-Köşk	75-Yolboyu
24-Erimli	50-Kuşburnu	76-Yukarıkılıçtaşı
25-Esenbağ	51-Kuşlukbağı	77-Yüksek
26-Eser	52-Sarıkamış	

Çınar ilçesine bağlı olup köy statüsü sona erdirilip, mahalleye dönüştürülen köyler :

1-Alabaş	11-Kuyuluhöyük
2-Aşağımollaali	12-Ortaşar
3-Beşpınar	13-Pınaroğlu
4-Boğazören	14-Selyazı
5-Buyuransu	15-Şükürlü
6-Çeltikaltı	16-Taşhelvası
7-Halkapınar	17-Torman
8-Kabahıdır	18-Uzunbahçe
9-Kazıktepe	19-Yukarımollaali
10-Kubacık	20-Yuvacık

Görüldüğü gibi 5216 sayılı Büyükşehir Yasası kabul edildikten sonra ilimizde 97 adet yerleşim birimi birden bire hayvancılıkta sorunlu alan haline gelmiştir. Statü olarak mahalle olmalarına rağmen bu yerleşim birimlerinde hayvancılık halen köy kültürü ve köy alt yapısı ile yapılmaktadır.

Bununla birlikte yerleşim biriminde bulunması nedeniyle ruhsatlandırılmayan mevcut canlı hayvan pazarına alternatif olarak inşasına başlanan hayvan pazarı ile entegre halinde inşa edilmiş ve her biri günlük 200 adet büyükbaş ile 1.000 adet küçükbaş kesim kapasiteli 2 adet mezbahada yeni statü ile mahalle içerisinde kalmıştır.

Mahalle statüsü kazanmasına rağmen halen köy alt yapısı ile hayvancılık yapmaya çalışan iki önemli yerleşim birimi mevcuttur. Bunlardan birincisi **Çarıklı Beldesi (Fabrika Köyü)** diğeri ise **Beşyüzevler Köyü'** dür.

Çarıklı Beldesi (Fabrika Köyü)

İlimiz merkeze 10 km. uzaklıktaki Çarıklı Beldesi ve Fabrika Köyü besi hayvancılığının en önemli merkezidir. Köyde civarında besi ahır mevcut olup, bir besi döneminde 4-5 bin civarında hayvan bulunmaktadır.

Yine Çarıklı beldesinde yerleşim biriminde olması nedeniyle ruhsat alamayan mevcut canlı hayvan pazarına alternatif olarak inşa edilen yeni hayvan pazarı da Çarıklı beldesi sınırları içerisinde yer almaktadır.

Kaçak ve şehir merkezinde yapılan kesimleri önlemek amacıyla kurulan ve her biri günlük 200 büyükbaş ve 1.000 küçükbaş hayvan kapasiteli olan **Güler – Et ve May-Can Et** şirketlerinin kesimhaneleri de bu beldede bulunmaktadır.

Beşyüzevler Köyü :

Beşyüzevler, bölgemiz ve ilimizde yaşanan terör olayları nedeniyle köylerini terk etmek zorunda kalan vatandaşlarımıza ev ve iş imkanı sağlamak amacıyla inşa edilen ve 500 insanımıza ev tesisiyle oluşturulan örnek bir köyümüzdür. Oluşturulan bu örnek köyün

insanlarına hayvancılık alanında iş imkanı sağlamak amacıyla bitişindeki Çölgüzeli köyü ile birlikte “Çölgüzeli Tarımsal Kalkınma Kooperatifi” kurdurulmuş ve beşyüzevler köyünde ikamet eden her bir aileye 2 adet olmak üzere 100 aileye toplam 200 adet sertifikalı Holstein ırkı gebe düve dağıtımı yapılmıştır. Ayrıca her bir aileye 2 adet inek ve buzağlarını barındıracak şekilde 100 adet toplu ahır yaptırılmıştır.

C- YAPILMASI GEREKENLER :

İlimizin ve bölgemiz hayvancılığının en büyük problemlerinden biri olan **Aile Tipi İşletmeciliğin** sona erdirilmesi, şehir içi hayvancılığından kırsal hayvancılığa geçişin sağlanabilmesi amacıyla en kısa süre içerisinde ilimizde bir “Organize Hayvancılık Bölgesi” nin oluşturulması gerekmektedir. Oluşturulacak organize hayvancılık bölgesi ile hayvancılığımızın içinde bulunduğu birçok problemin çözümünde önemli adımlar atılmış olacaktır. Şöyle ki;

- İlimizde oldukça yaygın olan Aile İşletmeciliği yerini büyük çaplı işletmelere bıraktığı zaman bu işletmelerdeki hayvanların ırk ıslahı çalışmaları, verim artırma çalışmaları, bakım ve beslenme yöntemleri ile sağlık hizmetleri çalışmaları daha rantabl olacak ve hayvanların kayıt altına alınarak izlenmesi kolaylaşacaktır.
- Şehir merkezlerinde yapılan hayvancılığın insan sağlığına oluşturduğu tehdit ve hijyenik olmayan ortamlar ortadan kaldırılmış olacaktır.
- Hayvancılık üretimden tüketime kadar topyekün olarak yapılacağı için hayvancılığın en önemli darboğazlarından olan pazar sorunu ortadan kalkacaktır.
- Üretim sonrası tüketime yönelik çalışmalar hayvansal ürün yan sanayilerinin kurulmasını teşvik edecek ve sanayinin gelişmesine katkıda bulunacaktır.
- Spesifik olarak hali hazırda insan sağlığını olumsuz yönde etkileyen ev altlarında oluşturulan mezbahalardaki kaçak kesimlerin önüne tamamen geçilmiş olunacak, hayvan pazarının insan sağlığını tehdit etmesi önlenecektir.

EK 3: KORUMA KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TARAFINDAN OLUŞTURULAN GÖRÜŞ VE DÜŞENCELER İLE 3285 SAYILI HAYVAN SAĞLIĞI VE ZABITASI KANUN VE YÖNETMELİĞİN İLGİLİ HÜKÜMLERİ VE YÜRÜRLÜKTE BULUNAN HAYVANCILIK İŞLETMELERİNİN KURULUŞ, ÇALIŞMA, DENETLEME, USUL VE ESASLARINA DAİR YÖNETMELİK

ORGANİZE HAYVANCILIK BÖLGELERİ

Ülkemizde hayvancılık küçük ölçekli aile işletmeciliği şeklinde yapılmaktadır. Ancak son yıllarda hayvancılıkta yaşanan gelişmeler sonucunda modern anlamda büyük çaplı hayvancılık işletmeleri kurulmaya başlanmıştır. Bu gelişmeler Organize Hayvancılık Bölgeleri oluşturulma fikrini ortaya çıkarmıştır.

Seçilecek olan bölgenin öncelikle fizibilite raporunun hazırlanması, hazırlanan fizibilite raporu doğrultusunda yer seçiminin uygun yapılması gerekmektedir. Organize hayvancılık bölgelerinin avantajları olduğu gibi dezavantajları da bulunmaktadır.

Avantajları;

Hayvansal girdiler toplu halde olacağından işçilik ve diğer maliyetlerde önemli ölçüde düşüşler olacaktır.

Üretilen hayvansal ürünlerin pazarlanması daha kolay olacaktır.

Organize hayvancılık bölgeleri her ne kadar veteriner hizmetlerindeki bazı kolaylıkları beraberinde getirirse de, bu bölgelerin sağlık açısından taşıdığı risk ve olumsuzluklar çok daha fazla olacaktır.

Dezavantajları:

Belirli bir bölgede hayvancılık yapılması ekonomik açıdan her ne kadar karlı bir yatırım olarak görünse de; çıkabilecek bir salgın hastalıklar yüzünden, büyük ekonomik kayıplara yol açması kaçınılmazdır. Salgın hastalıkların sınır tanımaması bu tür yerleşim bölgelerini de direkt tehdit etmektedir. Salgın hastalıkların bulaşması; direkt temas, solunum, sindirim, kan emici sinekler ve keneler vasıtası ile olabilmektedir. Bu tür enfeksiyöz hastalıkların yayılmasında hayvan hareketleri, rüzgar, yağmur, kuşlar, yabani hayvanlar, çeşitli sinekler, hayvan artıkları ve atıkları önemli rol oynamaktadır. Yoğun hayvan hareketleri nedeniyle bölgenin daima risk altında olacağı unutulmamalıdır.

Salgın hastalığa maruz kalındığında;

1. Yasa gereği bölge tümüyle karantina altına alınacaktır. Karantina bölgesine giriş ve çıkışlar yasaklanacağından; bölgede bulunan hayvanların sütleri kullanılamayacak, etleri değerlendirilemeyecek, hayvan ve hayvansal maddelerden yararlanılmayacaktır. Yine bölgede bulunan hayvanlar için yem, altlık, anız ve kaba yem yok edileceğinden karşılanması mümkün olmayan zararlara yol açacaktır.
2. Bölgede salgın hastalık çıktığı andan itibaren sadece organize hayvancılık bölgesini değil çevre hayvancılığını da etkileyebilecek büyük ekonomik zararlara ve işgücü kaybına yol açacaktır. Özellikle bu bölgelerde hayvan ticaretinin ve hayvan ticaretiyle uğraşan kişilerin yoğun olarak gelip gitmeleri salgın hastalıkların her an görülebileceği tehlikesini artıracaktır.
3. Belirli bölgelerde hayvancılığın yapılması entansif yani kapalı hayvancılığı kamçulamaktadır. Bu durum ise mera hayvancılığını ortadan kaldırmaya yönelik olduğundan mera alanlarından faydalanılamaz duruma getirecektir. Doğanın bahsettiği ve herhangi bir çıkar gözetmeden hayvanlara sunduğu yiyeceklerden faydalanması engellenecektir. Oysa hayvanlar meraya çıkararak hem gıda ihtiyacını karşılayacak hem de güneş ışınlarından faydalanacaktır.
4. Belirli bölgelerde yapılan hayvancılık çevre kirliliğini de beraberinde getirir. Hayvan yetiştiriciliğinde sıvı ve katı atıkların birikimi istenmeyen kokulara yol açmaktadır. Çevresel kirlenmeyi değil çevresel temizliği ön plana almak ve onu devam ettirmek zorundayız. Çevrenin gittikçe kirlenmesi bölgede çalışan, yaşayan, giren ve çıkan insanların sağlıklarını tehdit edecektir. Her an tehdit altında bulunabilecek yerler seçilerek toplu hayvancılık yapılması ile gelecekte ortaya çıkacak zararlar unutulmamalıdır.

HİJYENİK ŞARTLAR

Hijyen kavramı, hayvansal üretimin yapısı ve çeşitleri, ekstansif, semientansif ve entansif üretim, entansif üretimin planlanması, hayvancılık işletmelerinin hastalık etkenlerinden uzak tutulması ile ilgili uygulamalar, Organize Hayvancılık Bölgeleri içerisinde ve çevresinde zararlı hayvanlarla savaş, ölü hayvanların ve çiftlik atıkların yok edilmesi ya da kullanılabilir hale getirilmesi ile ilgili uygulamalar, gübre idaresi, çiftlik ve binaların temizlenmesi, işletmelerde iş ve işçi akımı ile ilgili kurallar, temizlik testleri hakkında genel bilgiler, hayvanlarda bağışıklığın sağlanması ile ilgili kuralları kapsamaktadır.

Çiftlik hijyeni varolan hastalık baskısını en aza indirmeye yönelik sistemler topluluğudur. Bu sebeple hayvan, personel, yem giriş-çıkışlarının sürekli olarak kontrol altında tutulması, fare ve sinek, kene gibi zararlıların mücadelesinin yapılması ve genel hijyen kurallarına uyulması çok önemlidir.

Organize Hayvancılık Bölgelerinde, barınaklar en üst düzeyde hijyen sağlanacak şekilde inşa edilmelidir.

-Organize Hayvancılık Bölgelerini etrafında bu hayvancılık işletmelerini çevreleyen bir sağlık koruma bandının oluşturulması gerekmektedir

-Ahır girişinde ayak dezenfeksiyonunun yapılabileceği bir düzenek olmalıdır.

-Ahırların çatı altı, duvarları ve tabanları temizlik ve dezenfeksiyona uygun olmalıdır.

-Ahırın havalandırması iyi olmalıdır.

-Yem konulan yerin duvarları ve tabanları temizliğe ve dezenfeksiyona uygun olmalıdır.

3285 Sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu ve Yönetmeliği'nde konuyla ilgili maddeler aşağıya çıkarılmıştır.

Kordon Sahasındaki Toplu Barınaklarda Hareket

Madde 58- Kordon sahası içinde bulunan park, pazar, panayır, sergi ve han gibi hayvanların toplu bulunduğu yerler ve yollar, çıkan hayvan hastalığına hassas olan hayvanlara kapatılır. Buralarda bulunan istasyon ve iskelelerden hastalığa hassas bulunan hayvanların çıkmasına izin verilmez. Kesilmek üzere hükümet veteriner hekiminin izin vermesi halinde istasyon ve iskeleden hayvan girişine izin verilir. Bulaşmaya sebep olabilecek ot, saman ve benzeri hayvan yemlerinin kordon sahasından dışarı çıkarılması yasaktır. Çıkarılanlara el konularak imha edilir.

Bölgesel Salgın Hastalıklarda Giriş ve Çıkış Yasağı

Madde 59- Bir bölgede hastalık salgın bir hal aldığı zaman hayvan sağlık zabıtası komisyonu kararı ile bölgedeki iskele, istasyon ve hava alanları, genel geçiş yolları, hayvan park, pazar ve panayırları hastalığın söndürülmesine kadar kısmen veya tamamen aynı hastalığa hassas hayvanlara kapatılır. Kesilmek üzere mezbaha ve diğer kesim yerlerine nakledilecek hayvanların bölgeye girmesine izin verilir.

Önemli Hastalıklarda Alınacak Tedbirler

Madde 105- Yabancı ülkelerden yurdumuza gelen ve geri çevrilmesi mümkün olmayan hayvanlarda;

a) Sığır vebası hastalığı tespit olduğunda, hastalığa yakalanmış sığır ve mandalar ile hastalıktan şüpheliler ve hastalık belirtisi göstermemekle beraber hasta hayvanlarla aynı nakil vasıtasında bulunan sığır ve mandalar tazminatsız olarak öldürülür ve yakılarak veya derin kireçli kuyulara gömülerek imha edilir.

Hastalarla temas eden koyun, keçi, kümes hayvanları ve domuzlar kapalı kara, hava veya deniz vasıtaları ile en yakın mezbahaya nakledilerek kestirilir.

Sığır vebası hastalığına yakalanmış hayvanla temas eden deve ve tektırnaklı hayvanlar yıkanır ve dezenfekte edildikten sonra girişlerine izin verilir.

Deri, boynuz ve diğer hayvan maddeleri geldikleri yere gönderilir. Gönderilmesi mümkün olmayanlar imha edilir.

Hastalık tespit edilen nakliye vasıtasındaki her nevi hayvan yemi imha olunur. Hastalık çıkan nakil vasıtalarının hükümet veteriner hekiminin nezaretinde temizlik ve dezenfeksiyonu yapıldıktan sonra boş olarak hududu geçmesine müsaade edilir.

c) Mavidile yakalanmış koyunlar ile hastalıktan şüpheliler ve hastalarla temas eden koyunlar tazminatsız olarak öldürülür ve imha edilir. Bulaşmadan şüpheli koyunlar yirmi gün karantinaya alınır.

Karantina sonunda hastaliksız sağlam koyunlar kesilir ve etlerinin tüketimine izin verilir. Derileri dezenfekte edildikten sonra serbest bırakılır. Nakliye vasıtası içinde bulunan hayvan yemi ve hayvan maddeleri yakılarak imha edilir.

f) Şap hastalığına yakalanmış çift tırnaklı hayvanlar tazminatsız öldürülür ve imha edilir. Hastalıktan şüphe edilenler masrafları sahibine ait olarak onbeş gün karantinaya alınır. Karantina sonunda hastalar öldürülür ve imha edilir. Sağlamlar kapalı vasıtalarla nakledilerek en yakın mezbahada kesilir. Deri ve sakatları imha edilir. Etlerin satışına izin verilir. Bulaşmadan şüpheli hayvanlar kapalı vasıtalarla nakledilip en yakın mezbahada kestirilir, deri ve sakatları imha edilir, etler serbest bırakılır. Nakliyede kullanılan vasıtalar temizlenir ve dezenfekte edilir. Nakliye vasıtasındaki hayvan yemleri, artıkları ile hayvan maddeleri yakılır.

Türkiye'de bulunmayan yabancı bir virus tipi şap hastalığı tespiti halinde, bütün hayvanlar, hayvan maddeleri ve artıkları tazminatsız olarak imha edilir. Nakliyede kullanılan vasıtalar temizlenir ve dezenfekte edilir.

g) Çiçek hastalığına yakalanmış hayvanlar tazminatsız olarak öldürülür ve imha edilir. Hastalıktan ve bulaşmadan şüpheli hayvanlar masrafları sahibine ait olmak üzere altmış gün karantinaya alınır. Karantina sonunda hastalık tespit edilen hayvanlar tazminatsız olarak öldürülür ve imha edilir. Hastaliksız hayvanlar masrafları sahibine ait olmak üzere kestirilir, etleri serbest bırakılır. Derileri dezenfekte edildikten sonra verilir.

Nakil vasıtaları temizlenip dezenfekte edilir. Vasıtadaki hayvan yemleri, artıkları ve hayvan maddeleri yakılarak imha edilir.

h) Kuduz hastalığına yakalanmış hayvanlar tazminatsız olarak öldürülür ve imha edilir. Hastalıktan şüpheliler on gün müşahadeye alınır. Müşahade sonunda hastalar tazminatsız öldürülür ve imha edilir.

Kuduz hastalığına yakalanmış hayvan tarafından ısırılan hayvanlar da tazminatsız olarak öldürülür ve imha edilir.

Bulaşmadan şüpheli et yiyen hayvanlarla, tek tırnaklılar ve sığırlar altı ay; koyun, keçi, domuz ve kanatlı hayvanlar üç ay masrafları sahiplerine ait olmak üzere karantinaya alınır. Karantina sonucu hastalar tazminatsız olarak öldürülür ve imha edilir. Hastalık tespit edilmeyen hayvanlar serbest bırakılır.

Hastalıklı hayvanların taşındığı nakil vasıtaları temizlenir ve dezenfekte edilir. Hayvan yemleri, yem artıkları ve hayvan maddeleri yakılarak imha edilir.

Kuduz vak'asının çıktığı yer ve mahaller ve hasta hayvanlarla temas edenler hakkında gerekli işlemin yapılması için en yakın sağlık merkezine veya sağlık müdürlüğüne derhal haber verilir.

i) Şarbon hastalığına yakalanmış hayvanlar tazminatsız olarak öldürülür ve imha edilir. Kesimlerine müsaade edilmez. Hastalıktan şüphe edilenler beş gün müşahadeye alınır. Müşahade sonunda hasta oldukları tespit edilenler tazminatsız olarak öldürülür ve imha edilir. Bulaşmadan şüpheli hayvanlar masrafları sahiplerine ait olmak üzere onbeş gün karantinaya alınır. Hasta hayvanlar tazminatsız olarak öldürülür ve imha edilir. Hastaliksız hayvanlar müşahade ve karantina sonunda serbest bırakılır.

Hasta ve hastalıktan şüpheli hayvanlar öldürüldükten sonra yakılarak imha edilir; yakılmasının mümkün olmadığı durumlarda iki metre derinliğindeki çukurlara -yüzölmeden- üzerine sönmemiş kireç dökülerek gömülür.

Hasta hayvanların bulunduğu nakil vasıtaları temizlenir ve dezenfekte edilir. Hasta hayvanların temas ettiği hayvan yemi veya artıkları ve hayvan maddeleri yakılarak imha edilir. Hastalıktan ve bulaşmadan şüpheli hayvanların müşahade ve karantina süresi sona ermeden kesilmesine ve etlerin tüketilmesine kesinlikle izin verilmez.

j) Yanıkara hastalığına yakalanmış hayvanlar tazminatsız olarak öldürülür ve imha edilir. Hastalıktan şüphe edilenler beş gün müşahadeye alınır. Hastalık tespit edilenler tazminatsız öldürülür, sağlamlar serbest bırakılır.

Şap Hastalığı

Madde 108- Şap hastalığı çıktığında hayvan sağlık zabıtası komisyonu toplanır; "Yönetmeliğin Birinci Kısımının Dördüncü Bölümündeki" hastalık çıkışında alınacak genel tedbirleri ve hastalığın durumuna göre aşağıdaki özel tedbirleri kararlaştırır.

a) Şap hastalığı çıkan yer ile su ve meraları müşterek olan köyler karantina altına alınır. Geçit noktalarına hastalığın adı yazılı levhalar asılır. Hastalık aynı zamanda birkaç köyde veya mahalde çıkmış ise hepsini içine alan genel bir kordon konur.

b) Şap hastalığının tipini tespit için usulüne göre alınan hastalıklı numune derhal Şap Enstitüsüne gönderilir. Şap Enstitüsü hastalığın tipini belirler ve gerekli aşığı il veya ilçe müdürlüğüne gönderir. Hastalık mikrobunun durumu dikkate alınarak, hasta ve hastalıktan şüpheli hayvanlar dışındakiler aşılanır.

c) Şap hastalığı çıkan yerdeki hayvan park, pazar ve panayırı kordon sahası içinde ise çift tırnaklı hayvanlara kapatılır. Hastalık yayılma özelliği gösteriyorsa il hayvan sağlık zabıtası komisyonu kararıyla ildeki bütün hayvan pazar ve panayırları çift tırnaklı hayvanlara kapatıldığı gibi çift tırnaklı hayvanlarla yapılan sevkiyat ve nakliyat yasaklanır.

d) Hastalık bir köyde, mahalde veya ahırda çıktığında, buraların dışında bulunan yerlerdeki hayvanlara bulaşması mümkün değilse buralarda sınırlı karantina konur. Hastaların, hastalıktan ve bulaşmadan şüphelilerin hastalık tamamen sönünceye kadar dışarıyla teması önlenir.

e) Karantina altına alınan yerden çift tırnaklı hayvanlar ile ot saman gibi hayvan yemlerinin ve hayvan maddelerinden tırnak, boynuz ve derinin çıkarılması yasaktır. Sütün kaynatıldıktan sonra çıkarılmasına izin verilir.

f) Karantinaya alınan yerlerden transit olarak geçirilecek hayvanlar kapalı vasıtalarla nakledilirler. Hayvanlar karantina bölgesini geçinceye kadar su ve yem vermek için vasıtalarından indirilmez. İndirilenler derhal 15 gün karantinaya alınır.

g) Hastalar, hastalıktan ve bulaşmadan şüpheliler sahibinin isteği halinde kapalı vasıta ile kesilmek için en yakın mezbahaya gönderilir. Et ve derileri hakkında bu Yönetmelik hükümleri uygulanır.

h) Karantina bölgesindeki hastaliksız hayvanların kesilmek için kapalı vasıtalarla mezbahaya sevkine müsaade edilir. Ancak deri, boynuz ve tırnakları dezenfekte edildikten sonra serbest bırakılır. Hükümet veteriner hekimi gerekli kontrolleri yapmakla yükümlüdür.

i) Şap hastalığının bulunduğu yerdeki tek tırnaklı hayvanların karantina bölgesi dışına çıkarılmasına tırnakları dezenfekte edildikten sonra müsaade edilir.

j) Şap hastalığını takiple görevlendirilen hükümet veteriner hekimi hastalık tamamen sönünceye kadar hastalıklı bölgeyi devamlı kontrol eder. Hayvan sahiplerine hastalık hakkında bilgi verir. Hastaların tedavisi için mümkünse ilaç yardımı yapar; ilacı nasıl kullanacaklarını öğretir.

k) Şap hastalığı sebebi ile konulan karantina son hastanın iyileşmesinden veya ölümünden 15 gün sonra hükümet veteriner hekiminin kontrolünde yapılan dezenfeksiyonla kaldırılır.

l) Bakanlıkça her yıl tespit ve ilan edilen mücadele bölgelerinde hastalığın varlığı ve tipi tespit edilen hayvanlar tazminatlı olarak öldürülür veya kestirilir. Hastalıktan ölen veya öldürülen hayvanlar iki metre derinliğindeki çukurlara üzerlerine sönmemiş kireç dökülerek gömülür. Mümkün olmadığı hallerde tamamen yakılarak imha edilir. **(Değişik: 5/6/1995-95/6966 K.)**

m) Şap hastalığı ile mücadele için alınacak diğer karar ve tedbirler ile Bakanlıkça her yıl tespit ve ilan edilen mücadele bölgelerindeki uygulama esasları Bakanlıkça belirlenir. **(Değişik: 5/6/1995- 95/6966 K.)**

Şarbon Hastalığı

Madde 109- Bir yerde şarbon hastalığının çıktığını haber alan hükümet veteriner hekimi hastalık bölgesine geldiğinde hastaları ayırır ve sağlam hayvanlardan ayrı bir yerde muhafaza altına alır. Hayvan sağlık zabıtası komisyonu kurulur. Komisyon hükümet veteriner hekiminin hastalık raporuna göre hastalık çıkış kararı alır ve hastalığı ilan eder.

a) Hayvan sağlık zabıtası komisyonu kararına göre tespit edilen hastalıklı bölgenin giriş ve çıkış yerlerine "şarbon hastalığı vardır" levhaları dikilir.

b) Şarbon hastalığından ölen hayvanlar mümkünse yakılarak imha edilir veya iki metre derinliğindeki çukurlara, üzerlerine sönmemiş kireç dökülerek, derileri ile birlikte gömülür. Hastalıktan ölen hayvanlara ait maddelerin çevreyi bulaştırmaması için hükümet veteriner hekimi gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

c) Hasta ve hastalıktan şüpheli hayvanların yem ve su kapları buldukları yerden dışarı çıkarılamaz ve diğer hayvanlar için kullanılmaz. Hasta ve hastalıktan şüpheli hayvanların bulunduğu yere çıplak ayakla girilmez. Hayvan bakıcılarının ellerinde ve açık yerlerinde yara bulunmamalıdır.

d) Hasta ve hastalıktan şüpheli hayvanların kesilmesi ve etlerinin tüketilmesi yasaktır. Deri, kıl, yapağı, boynuz ve tırnaklarına el konulur ve imha edilir.

e) Hasta ve bulaşmadan şüpheli hayvanların sütü, yapağı ve kılları imha edilir.

f) Şarbon hastalığı yoldaki sürülerde ve hayvanlarda nakledilirken çıkmışsa hastalar ayrılır. Hastaliksız hayvanlar ayrı bir yerde karantinaya alınır. Beş gün içinde hastaliksız hayvanlardan yeni bir hasta tespit edilmez ise sürünün yer değiştirmesine izin verilir.

g) Şarbon hastalığından ölen hayvanlara otopsi yapılmaz. Ancak marazi madde almak için kadavralar gömülecek çukurun içinde açılır. İşlem tamamlandıktan sonra derhal sönmemiş kireç dökülerek gömülür.

h) Şarbon hastalığının sönüşüne kadar karantina bölgesine aşısız tektırnaklı, sığır, koyun, keçi ve domuzların girmesi yasaklanır. Şarbon hastalığına karşı aşılanmış hayvanların girişine izin verilir.

i) Karantina bölgesinden mezbahaya sevk edilmek istenen büyük ve küçük baş hayvanlar hükümet veteriner hekimince muayene edilir. Hastaliksız oldukları tespit edilen hayvanlar derhal kesilmek üzere kapalı vasıtalarla en yakın mezbahaya gönderilir. Hükümet veteriner hekimi durumu mezbaha veteriner hekimine bildirir.

j) Şarbon hastalığı insanlara da bulaşabileceğinden, hükümet veteriner hekimi hastalık hakkında hayvan sahiplerine ve mahalli sağlık teşkilatına bilgi verir.

k) Şarbon hastalığı mikrobu ile bulaşık mera ve su kaynaklarına hayvanların girmesi yasaklanır. Bu yerlerde otlatılmasında ve sulanmasında zaruret olan hayvanlar şarbon hastalığına karşı aşılanır ve aşılamadan 15 gün sonra bulaşık bölgeye girmelerine müsaade edilir.

l) Şarbon mikrobu ile bulaştığından şüphe edilen hayvan yemleri laboratuvar sonuçlarına göre değerlendirilir. Müspet çıkanlar imha edilir.

m) Şarbon hastalığı çıkan veya hasta ve hastalıktan şüpheli hayvanların muhafaza edildiği ahır ve ağıllara; buralardaki eşya ve malzemeler, hayvan yemleri ve maddeleri ile artıkları dezenfekte edildikten sonra hastaliksız hayvan konulmasına müsaade edilir.

n) Şarbon hastalığında konulan karantina son ölüm veya iyileşmeden 15 gün sonra gerekli dezenfeksiyon yapıldıktan sonra kaldırılır.

Sığırlarda Tüberküloz

Madde 110- Ticari amaçla süt sığırcılığı yapılan yerlerdeki ineklerin sistematik muayenelerinde veya tüberkülin testi yapıldığında yahut Bakanlıkça uygulamaya konulan projelerle ilgili çalışmalarda tüberküloz hastalığı tespit edildiğinde hayvan sağlık zabıtası komisyonu toplanır. Hükümet veteriner hekimince düzenlenen hastalık raporuna göre hastalık çıkış kararı alınır ve ilan edilir.

a) Tüberkülozlu hayvanlar tazminatlı olarak kestirilir. Etleri hakkında bu yönetmelik ve Etlerin Teftiş Talimatı'na göre işlem yapılır.

b) Tüberküloz hastalığı tespit edilen hayvanla bir arada bulunan damızlık sığırlara tüberkülin testi uygulanır. Test neticesi müspet olanlar aynı şekilde tazminatlı olarak kestirilir.

c) Yurt dışından getirilen damızlık sığırlara mahallinde veya tahaffuzhanede uygulanan tüberkülin testinin neticesi menfi ise gittikleri yerlerde iki ay sonra tekrar tüberkülin testi yapılır. Bu testte de menfi sonuç verenler hastaliksız kabul edilir.

d) Süt sığırcılığı yapanlar her yıl ineklerini tüberküloz hastalığı bakımından muayeneye ve tüberkülin testi yaptırmaya mecburdur. Hükümet veteriner hekimi hastaliksız hayvanlar için sağlık belgesi düzenler ve sahibine verir. Bu testi yaptırmayan hayvan sahipleri, haklarında kanuni işlem yapılmak üzere savcılığa bildirilir.

e) Tüberkülin testi uygulaması ve neticesi ile ilgili hususlarda Sığır Tüberkülozu Yönetmeliği uygulanır.

f) Tüberküloz hastalığı çıkan ahırlara dezenfekte edilmedikçe hayvan konulamaz. Hasta ve hastalıktan şüpheli sığırların yemleri ve maddeleri yakılarak veya gömülerek imha edilir. Süt kapları buharla yahut ilaçla dezenfekte edilir.

g) Tüberküloz hastalığı çıkan yerlerdeki ineklerin sütü çiğ olarak satışı verilmez.

h) Tüberkülozda karantina, hastalık çıkan ahır, ağıl veya yerle sınırlıdır. Hastalar dışındaki hayvanlarda test sonucu menfi ise test iki ay sonra tekrarlanır. İkinci test neticesi menfi olan hayvanlar hastaliksız kabul edilir ve karantina dezenfeksiyon yapılarak kaldırılır.

Koyun ve Keçilerde Çiçek

Madde 111- Yurt içinde koyun ve keçilerde çiçek hastalığının çıktığını haber alan hükümet veteriner hekimi hastalık mahalline gelince hasta hayvanları muayene eder ve hastalık raporunu düzenler. Hayvan sağlık zabıtası komisyonu hastalık çıkış kararını alır ve hastalığı ilan eder.

a) Çiçek hastalığına yakalanmış koyun ve keçiler ayrı bir yerde muhafaza altına alınır. Hastalıktan şüpheliler müşahede altında tutulur. Hastalığın bulaşması tehlikesi olan bütün koyun ve keçilere çiçek aşısı uygulanır.

b) Çiçek hastalığından veya hastalık şüphesi altındaki hayvanlardan ölenler derileri ile birlikte yakılarak yahut derin çukurlara gömülmek suretiyle imha edilir.

c) Karantina bölgesine dışarıdan hayvan girmesine ve içeriden hayvan çıkarılmasına izin verilmez. Karantina kaldırılıncaya kadar buradaki hayvanlar, yün ve derileri, hayvan yemleri ve maddeleri ile sürü köpeklerinin dışarı çıkarılması yasaklanır.

d) Hastalıklı veya hastalıktan şüpheli hayvanlarda kullanılan her türlü alet ve malzeme dezenfekte edildikten sonra karantina bölgesi dışına çıkarılmasına müsaade edilir.

e) Karantinaya alınan yerlerdeki hastalıktan ve bulaşmadan şüpheliler ile iyileşmiş hayvanların kapalı vasıtalarla en yakın mezbahada kesilmelerine izin verilir. Bulaşmadan şüpheli hayvanların yün, deri, tırnak ve boynuzlarının dezenfekte edilmesi zorunludur.

f) Hastalık çıkan yerlerdeki koyun ve keçilerin 10 gün içinde kesilecekleri tespit edilmişse bu hayvanlara aşı uygulanmaz.

g) Hastalıklı yerden izinsiz olarak çıkarılan sürüler bulunduğu yerde karantinaya alınır. Çıkarımlar hakkında kanuni işlem yapılmak üzere savcılığa müracaat edilir.

h) Çiçek hastalığına yakalanmış hayvanlarda iyileşenler 15 gün bekletildikten sonra dezenfekte edilerek hastaliksız hayvanların yanına gönderilir.

i) Koyun veya keçi çiçek hastalığına yakalanmış hayvanların buldukları yerlere giren bakıcıların çıkışlarında gerekli dezenfeksiyonu yapmaları zorunludur.

j) Hastalık çıkan yerlerdeki hayvan yemlerinin buradaki hayvanlar tarafından tüketilmesine müsaade edilir.

k) Koyun veya keçi çiçek hastalığı sebebiyle alınan karantina tedbirleri son iyileşme veya ölümden 60 gün sonra kaldırılır.

Sığır Brusellozu

Madde 114- İneklerde yavru atma şeklinde hastalık görüldüğünde ilgililerce mülki makamlara veya Bakanlık il ve ilçe müdürlüğüne bildirilir. Hükümet veteriner hekimi hastalık çıkan yerde gerekli muayeneyi yapar ve laboratuvar raporuna istinaden hastalık çıkış raporunu düzenler. Hayvan sağlık zabıtası komisyonu hastalık çıkış kararı alır ve ilan eder.

a) Yavru atan inekler ayrı bir yerde muhafaza altına alınır ve laboratuvara talimatnamesine göre marazi madde gönderilir.

b) Hasta ve hastalıktan şüpheli hayvanlarla bir arada bulunan diğer bütün sığırlar bulaşmadan şüpheli olarak talimatnamesine göre hükümet veteriner hekimince muayene edilir.

c) Laboratuvar muayenesi neticesinde bruselloz hastalığına yakalandıkları anlaşılan hayvanlar ile bunların ait oldukları sürülerdeki, köy, ahır yahut meradaki bütün hayvanlar hastalıktan şüpheli olarak müşahadeye alınır. Altı ayda bir kan serumu veya sütlerinin serolojik muayenesi yapılır. Bir yıl içinde hiç bir yavru atma olayı görülmez ve son iki altı aylık kan serumları menfi bulunur ise bu hayvanlar hastalıksız sayılır.

d) Laboratuvar muayenesi sonucunda bruselloz hastalığına yakalandığı anlaşılan damızlık boğalar dışındaki sığırlar tazminatlı olarak kestirilir. Et ve sakatatı hakkında Yönetmelik ve Etlerin Teftiş Talimatına göre işlem yapılır.

e) Damızlık olarak kullanılan boğaların altı ay ara ile üç defa kan serumlarının muayene ettirilmesi zorunludur. Laboratuvar muayenesi sonucu hastalık tespit edilen boğalar damızlıkta kullanılmaz; kastre edilir.

f) Hastalık çıkan sürülerde bir yaşından aşağı sığırlar ayrılıp ayrı bir sürü meydana getirilir. Mümkün olmadığı hallerde hastalıksız hayvanlarla bir arada bulundurulur.

g) Hastalıklı ve bulaşmadan şüpheli inekler ayrı yerlerde muhafaza edilir ve bu sürülerin sağımı, sağlam hayvanlardan ayrı olarak ayrı kişiler ve vasıtalarla yapılır. Sütlerin birbirine karıştırılması yasaktır. Laboratuvar muayenesinde sütlerinde mikrop bulunan ineklerin sütleri imha edilir. Mikrop bulunmayan sütlerin kaynatılarak veya pastörize edilerek yahut yoğurt olarak tüketimine izin verilir. Hastalıklı ineklerin sağımı sırasında sütlerinin yerlere ve çevreye dökülmesine müsaade edilmez. Buzağı ve danaların hastalıklı ineklerin sütünü emmesi önlenir.

h) Hastalık çıkan sürülerdeki ineklerin doğumları bu iş için ayrılan yerde yaptırılır. Doğumdan sonra vajen akıntıları bitinceye kadar aynı yerde bırakılır. Sonra arka kısımlar ve ayakları dezenfekte edilerek doğum yaptığı yerden çıkarılır ve geldiği sürüye katılır.

i) Bruselloz hastalığına yakalanmış hayvanlardan çok zayıf olanlarının etleri kesildikten sonra imha edilir. Diğer etler hakkında Yönetmeliğe ve Etlerin Teftiş Talimatına göre işlem yapılır.

j) Bruselloz hastalığı mücadelesinde bu Yönetmelikte yer almayan konularda Brusellosis Mücadele Talimatnamesine göre işlem yapılır.

k) Brusellozda karantina hastalık çıkan ahır veya yerle sınırlıdır. Bruselloz tespit edilen yerde bir yıl içinde hiçbir yavru atma olayı görülmez ve son iki altı aylık kan muayeneleri menfi bulunur ise, bu yerdeki hayvanlar hastalıksız sayılır. Dezenfeksiyondan sonra karantina tedbirleri kaldırılır.

l) Bruselloz hastalığı ile ilgili aşılama programı ve kullanılacak aşı Bakanlıkça belirlenir. Bruselloz aşısı tatbik olunan hayvanlar verilen talimata göre işaretlenir.

m) Ticari amaçla süt inekçiliği yapan işletmelerin bruselloz hastalığı bakımından muayene ve kontrolleri Bakanlıkça verilen talimata göre yapılır.

Koyun ve Keçi Brusellozu Hastalığı

Madde 115- Koyun ve keçilerde laboratuvar raporuna istinaden bruselloz hastalığı tespit edildiğinde veteriner hekim hastalık çıkış raporu düzenler. Hayvan sağlık zabıtası komisyonu hastalık çıkış kararı alır ve ilan eder.

a) Yavru atan hayvanlar sađlamlardan ayrılır. Hastalık çıkan sűrűnűn sűtlerinin kaynatıldıktan sonra tűketime izin verilir.

b) Hastalığın sağlamlara bulaşmasını önlemek için atık yavru zarları yakılıp imha edilir. Ahır ve ağıllarda dezenfeksiyon yapılır.

c) Hastalık bulaşma ihtimali olan hastaliksız koyun ve keçilere, prospektűsűnde yazılı Őartlara dikkat edilerek, aşı yapılır. Aşı yapılan hayvanlar işaretlenir.

d) Karantinaya alınan hastalıklı bölgeye çift tırnaklı hayvanların girmesi yasaklanır.

e) Koyun ve keçilerde bruselloz hastalığı ile műcadele etmek için Bakanlıkça hazırlanacak program ve projelere göre koyun, keçi, kuzu ve oğlaklara aşı uygulanır. Kuzu ve oğlak aşılamalarına ertesı yıllarda da devam edilir.

f) Bruselloz hastalığı çıkan koyun ve keçi sűrűlerindeki koç ve tekeler enenir ve damızlıktan çıkarılır.

g) Koyun ve keçilerde çıkan bruselloz hastalığı sebebiyle alınan karantina tedbirleri hastalık çıkan ağıl veya yerle sınırlıdır. Son yavru atmadan otuz gűn sonra dezenfeksiyon yapılarak karantina tedbirleri kaldırılır.

Kuduz Hastalığı

Madde 119- Kuduz hastalığı çıktığını haber alan hűkűmet veteriner hekimi derhal hastanın bulunduğu yere gider ve hastalık çıkış raporu dűzenler. Hayvan sağlık zabıtası komisyonu hastalık çıkış kararını alır ve ilan eder.

a) Kuduz hastalığına yakalanmış ve kuduz hayvan tarafından ısırılan hayvanlar tazminatsız olarak ldűrűlűr ve imha edilir. Ancak, kuduz hayvan tarafından ısırılan hayvanların sahipleri ldűrűlmelerine rıza göstermez ise, en geç 5 gűn içinde kuduz aşısı ile tedavi altına alınmak Őartıyla, hayvan ne'ilerine göre bu Yönetmelikte belirtilen karantina sűresince masrafları hayvan sahibine ait olmak űzere karantinaya alınır. Hűkűmet veteriner hekimi gerekli kontrolű yapmakla yűkűmlűdűr.

b) Kuduz hastalığına yakalanmış hayvan, insanları da ısırılmış ise hűkűmet veteriner hekimi durumdan mahalli sađlık teřkilatını haberdar etmekle yűkűmlűdűr. Isırma olayı mevcut olmasa bile il veya ilçe műdűrlűklerinin hayvanlarda kuduz hastalığının çıktığını sađlık teřkilatına bildirmesi zorunludur.

c) Kuduz hastalığı çıkan yerdeki sahipsiz ve bařıboř köpekler köylerde muhtar ve ihtiyar heyetince, kasaba ve Őehirlerde belediye zabıtasınca tazminatsız olarak ldűrűlűr ve imha edilir.

d) Kuduz hastalığının bulaşmasından Őűphe edilen hayvanlar da tazminatsız olarak ldűrűlűr ve imha edilir. Sahipleri ldűrűlmelerine rıza göstermez ise en geç 5 gűn içinde kuduz aşısı ile tedavi altına alınarak et yiyenler, tektırnaklılar ve sığırklar altı ay; koyun, keçi, domuz ve kanatlılar ű ay masrafları sahibine ait olmak űzere karantinaya alınır. Hűkűmet veteriner hekimi gerekli kontrolű yapmakla yűkűmlűdűr.

e) Kuduz hastalığından Őűphe edilen hayvanlar Őehir ve kasabalarda belediyeler, köylerde muhtarlıklar tarafından yaptırılan kapalı yerlerde 10 gűn műddetle műřahedeye alınır. Műřahede sonunda kuduz hastalığının belirtisini göstermeyen hayvanlar hastaliksız sayılır. Műřahede masrafları sahibine aittir.

f) Kuduz hastalığına yakalanmış veya hastalıktan Őűpheli bir köpek műřahede yerinden kaçar ve bulunamaz ise o mintıkanın on kilometrelik çevresindeki sahipsiz ve bařıboř köpekler ldűrűlűr ve imha edilir. Sahipli köpekler zincire bađlanır. oban köpekleri sűrűlerin bulunduđu yerde serbest bırakılır.

g) Sahipli kedi ve köpeklerin kuduz hastalığına karşı aşılanması mecburidir. Şehirlerde belediyelerce, köylerde muhtarlıklarca sahipli köpek ve kedilerin kaydı tutulur. Bu kayıtlar hükümet veteriner hekimince denetlenir. Köpekler üç aylık kediler altı aylık olduklarında ilk defa aşılanırlar. Her yıl aşı tekrarlanır. Aşılanan hayvanlar için aşı belgesi düzenlenir. Belgesizler öldürülür ve imha edilir.

h) Kuduz hastalığından veya bulaşmadan şüphe edilen hayvanların buldukları yerin dışına çıkarılmasına izin verilmez. Bu hayvanların kesilmesi ve etlerinin tüketilmesi yasaktır, sütleri imha edilir.

i) Belediyeler ve köy muhtarlıkları kuduz hastalığından veya bulaşmadan şüpheli hayvanların müşahedeye alınabilecekleri yeri temin etmek zorundadır.

j) Kuduz hastalığına yakalanmış veya hastalıktan şüpheli hayvanların kadavraları, derileri ile birlikte imha edilir.

k) Kuduz hastalığının kesin teşhisi için, hastalığa el koyan veterinerlikçe ölen veya öldürülen hayvanın başı bolca tuzlanıp, plastik torbaya sardırılır. Teneke kutu içerisinde veya tahta kutuda laboratuvara gönderilir. Ambalaj üzerine kuduz kelimesinin belli olacak şekilde yazılması zorunludur.

l) Kuduz veya kuduz hastalığından şüphe edilen hayvan tarafından ısırılan hayvanlara beş gün içinde küratif aşı, tarifnamesine göre yapılır.

m) Kuduz hastalığı sebebi ile konulan karantina tedbirleri hastalığa yakalanan hayvan; et yiyen, tektırnaklı ve sığır ise altı ay sonra; koyun, keçi, domuz ve kanatlılarda üç ay sonra dezenfeksiyon yapılarak kaldırılır.

n) Kuduz hastalığı ile mücadele ilgili bakanlıklarla yapılacak müşterek çalışma esasları düzenlenecek protokollerle belirlenir.

Mavidil Hastalığı

Madde 121- Koyunlarda mavidil hastalığının çıktığını haber alan hükümet veteriner hekimi hastalık çıkan yere gelir ve hastalık çıkış raporunu düzenler. Hayvan sağlık zabıtası komisyonu hastalık çıkış kararı alır ve ilan eder.

a) Hasta ve hastalıktan şüpheli koyunlar ayrılır. Bulaşmadan şüpheliler ayrı bir yerde muhafaza altına alınır.

b) Mavidil hastalığının virüsünü sinekler taşıdığından hayvan ve hayvan barınakları ilaçlanır.

c) Hastalığın sağlamlara bulaşmasını önlemek için mümkünse koyun sürüleri alçak ova ve bataklık yerlerden yüksek yerlere götürülür. Hastalısız hayvanlara aşı uygulanır.

d) Hayvanlar öğleden sonra ve geceleri kapalı yerlerde muhafaza edilir.

e) Karantina bölgesine dışarıdan koyun keçi ve sığır sokulması ve çıkarılması yasaktır. Aşılanmış koyunların bölgeye girmesine müsaade edilir.

f) Mavidil hastalığı çıkan veya çıkma ihtimali olan bölgelerdeki koyunlara Bakanlıkça düzenlenen programa göre koruyucu aşı uygulanır.

g) Mavidil hastalığında konulan karantina tedbirleri son iyileşme ve ölümden kırk gün sonra kaldırılır.

"Madde 1- 22/2/1989 tarihli ve 89/13838 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Yönetmeliğinin 122 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 2- Aynı Yönetmeliğin; 122 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131 inci maddeler eklenmiş ve yürürlükteki 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130 uncu maddeleri ise 131inci maddeden sonra gelmek üzere 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139 uncu madde olarak teselsül ettirilmiştir." (11 Eylül 1999 tarih ve 23813 sayılı Resmi Gazete, Karar Sayısı 99/13213)

"Koyun ve Keçi Vebası (PPR)

Madde 122- Koyun ve keçi vebası hastalığı tespit edildiğinde hastalığı söndürmek için genel tedbirlere ilave olarak hastalığın durumuna göre aşağıdaki özel tedbirler o yerin hayvan sağlık zabıtası komisyonunca kararlaştırılır.

a) Koyun ve keçi vebası çıkan yer karantinaya alınır ve geçit yerlerine hastalık levhaları konur. Hastalıklı yerin pazarında küçükbaş hayvanların satışı yasaklanır.

b) Hastalığın bulaşmasından şüphe duyulan hayvanlar dışında olan ve enfeksiyona açık çayır, mera, su ve yol ortaklığı bulunan küçükbaş hayvanlara attenué homolog PPR aşısı veya attenué sığır vebası aşısı tatbik edilir.

c) Koyun ve keçi vebası hastalığının süratli bir şekilde yayılma gösterdiği durumlarda karantina bölgesindeki iskele, istasyon ve anayollarda küçükbaş hayvan sevkiyatı yasaklanır.

d) Koyun ve keçi vebasından öldükleri kesin olması sebebiyle otopsi yapılmayan hayvanlarla, hastalık şüphesiyle otopsi yapılan hayvanlar da iki metre derinliğindeki çukurlara üzerine sönmemiş kireç dökülerek veya yakılarak gömülür.

e) Koyun ve keçi vebası hastalığı çıktığında uygulanacak aşılama programı ve esasları Bakanlıkça tespit edilir ve valiliklere bildirilir.

f) Koyun ve keçi vebası hastalığının çıkması sonucu karantinaya alınan yerlerden koyun, keçi, sığır, manda ve kanatlı hayvanlar ile saman, ot ve hayvan maddelerin çıkarılması yasaktır. Deve ve tektırnaklı hayvanlar ile sığır derilerinin dezenfekte edildikten sonra dışarı çıkartılmasına izin verilir.

g) Nakliyat esnasında koyun ve keçilerde veba hastalığı saptandığında ilk varılacak iskele, istasyon veya diğer yerlerde hastalar, hayvan sağlık zabıtası komisyonu kararı ile 21 gün süreyle karantinaya alınır. Karantina altına alınan yerlerdeki sürülerin bakım ve iâşe masrafları sahipleri tarafından karşılanır.

h) Hasta veya hastalıktan şüpheli hayvanlarla temas edenlerin ellerini, elbise ve ayakkabılarını dezenfekte etmeleri zorunludur. Hasta hayvanlara ait eşya ve malzemeler, nakilde kullanılan vasıtalar dezenfekte edilmedikçe kullanılmaz. Hasta hayvanların buldukları yerin zemini, duvarları, yemlikleri, bölmeleri dezenfekte edildikten sonra kullanılır. Hastalıklı yerdeki yemler tektırnaklı hayvanlara yedirilebilir.

i) Koyun ve keçi vebası hastalığı Türkiye'ye sınırı olan devletlerde veya başka ülkelerde çıktığında yurt içinde belirlenecek tampon bölgeler ile koruyucu aşılama programı Bakanlıkça düzenlenir. Bakanlık il müdürlükleri koyun ve keçi vebası aşılama programını bütün imkanlarını ve personelini görevlendirerek öncelikle uygulamak zorundadır.

j) Koyun ve keçi vebası hastalığı sebebi ile konulan karantina, son ölüm veya iyileşmeden 30 gün sonra gerekli dezenfeksiyon yapılarak kaldırılır."

"Scrapie

Madde 123- Scrapie hastalığında aşağıda belirtilen tedbirler uygulanır.

a) Hastalık ihbarını alan hükümet veteriner hekimi derhal hastalık mahalline gider, hastalık mahallinde gerekli muayeneleri yapar. Scrapiden ölen ve/veya hasta hayvanlardan biri

veya birkaçı usulüne uygun olarak teşhis için laboratuvara gönderilir. Laboratuvar sonuçları alınıncaya kadar sürü veya işletme geçici kordon altına alınır.

b) Geçici kordonaltındaki hayvanlar gebe ise veteriner hekim tarafından belirlenen bir yerde doğum esnasında ve sonraki 72 saat süresince diğer tüm hayvanlardan izole edilir. Plasenta, plasental mebran parçaları ve doğum sıvıları ile bulaşıcı altlık uygun şartlarda gömülerek yada yakılarak imha edilir. Doğum yapılan yer, hayvanın arka kısımları ve ayakları veteriner hekim kontrolünde uygun dezenfektanlarla dezenfekte edildikten sonra hayvan sürüye katılır.

c) Laboratuvar muayenesi sonucu scrapie şüphesi ortadan kalkarsa, şüpheli hayvanlara konan geçici kordon kaldırılır.

d) Laboratuvar raporuna bağlı olarak koyun ve keçilerde scrapie hastalığı tespit edildiğinde hayvan sağlık zabıtası komisyonu toplanarak hastalık çıkış kararı alır ve ilan eder.

e) Hastalıklı sürüde tüm koyun ve keçiler, kontamine yemler, tahtadan yapılmış tüm materyaller veya bulaşma araçları, embriyo ve yumurtaları uygun şekilde imha edilir. Uygun dezenfektanlarla gerekli dezenfeksiyon yapıldıktan sonra işletmedeki kordon kaldırılır.

f) Hasta hayvana ait orijin işletme ve/veya risk altındaki hayvanları belirlemek üzere araştırma yapılır. Risk altındaki sürülerde hastalığın belirlenmesi durumunda (e) bendi uyarınca işlem yapılır.

g) Bakanlık, hastalıkla ilgili gerek gördüğü her türlü mücadele esaslarını tespit ederek valiliklere bildirir." (Değişiklik 15/05/2003 tarih ve 25109 sayılı resmi gazete)

"Sığırların Süngerimsi Beyin Hastalığı (BSE)

Madde 124- Laboratuvar raporuna bağlı olarak sığırlarda BSE hastalığı tespit edildiğinde hayvan sağlık zabıtası komisyonu toplanarak hastalık çıkış kararı alır ve ilan eder.

a) Bir işletmede, BSE'li ve BSE'den şüpheli hayvanlar tespit edildiğinde itlaf edilir ve yakılarak gömülür.

b) BSE tanısı konan hayvanlarla geçmişte ortak yem tüketen hayvanların pedigrı kayıtlarına "BSE Bulaşmış Olabilir" şeklinde bir ifade işlenir ve BSE tablosu açısından bu hayvanlar yaşamları boyunca izlenir.

c) Bakanlık hastalıkla ilgili gerek gördüğü her türlü mücadele esaslarını tespit ederek valiliklere bildirir."

Hastalık Bölgesine Giriş ve Çıkış

Madde 133- Hayvan Sağlık ve Zabıtası Kanununun 4 üncü maddesine göre tespit edilen ihbarı ve mücadelesi mecburi hastalıkların çıktığı yerlerde hastalığın nevine ve özelliğine göre hasta, hastalık ve bulaşmadan şüpheli hayvanlar hakkında kanunda yazılı işlemler yapılmakla beraber Yönetmeliğin hükümleri ve hayvan sağlık zabıtası komisyonlarınca alınan karar ve tedbirler noksansız uygulanır. Hastalıklı yerlere hastalığa hassas ve hastalığı taşıyacak hayvanların sokulmasına kesinlikle müsaade edilmez. Hastalık bölgesine girmesine izin verilen bakıcı ve diğer görevlilerin hastalık çıkışlarında getirilen tedbirlere uymaları zorunludur.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığında:

Hayvancılık İşletmelerinin Kuruluş, Çalışma, Denetleme Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik

Amaç

Madde 1 —Bu Yönetmeliğin amacı; hayvancılık işletmelerinin teknik, sağlık ve hijyenik şartlara uygun olarak kurulmasını ve çalışmasını temin ederek insan sağlığı, hayvan sağlığı ve gıda güvenliğinin sağlanmasıdır.

Kapsam

Madde 2 —Bu Yönetmelik çiftlik hayvanlarının yetiştirildiği, bakım ve beslenmesinin yapıldığı işletmelerin kuruluş, çalışma ve denetlenmesine dair usul ve esasları kapsar.

Dayanak

Madde 3 —Bu Yönetmelik, 5074 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 1 inci maddesiyle 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanununa eklenen 32/A maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 —Bu Yönetmelikte geçen;

Bakanlık : Tarım ve Köyişleri Bakanlığını,

İl Müdürlüğü : Tarım ve Köyişleri Bakanlığı İl Müdürlüğünü,

İlçe Müdürlüğü : Tarım ve Köyişleri Bakanlığı İlçe Müdürlüğünü,

Çiftlik Hayvanı : Büyükbaş, küçükbaş, tektırmaklı, kanatlı ve domuzu,

Hayvancılık İşletmesi : Çiftlik hayvanlarının yetiştirildiği, bakım ve beslenmesinin yapıldığı işletmeleri ifade eder.

Kuruluş ve Çalışma İzni

Madde 5 —Hayvancılık işletmesi kurmak isteyen gerçek ve/veya tüzel kişiler, aşağıdaki bilgi ve belgelerle birlikte bir dilekçe ile mahallin mülki amirine müracaat ederler.

a) İşletme sahibinin adı ve soyadı, açık adresi, telefon/faks numarası, işletmenin faaliyet alanı ve kapasitesi,

b) İşletmenin kurulacağı yerin ilgili tapu dairesinden alınacak tapu sicil kaydı veya noter tasdikli tapu sureti ya da kira sözleşmesi,

c) İşletmenin kurulacağı yerin plan krokisi veya çapı ile varsa ada, pafta ve parsel numarası,

d) Oluşan katı, sıvı atık ve artıkların çevre ve toplum sağlığına zarar vermeden hijyenik şartlara uygun bir şekilde ilgili mevzuat hükümlerine göre izole, bertaraf ve tahliyesini sağlayacak sistemin bulunması,

e) Ayrıca, domuz işletmelerinden;

1) 4/9/1988 tarihli ve 19919 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğine göre deşarj izni, 2/11/1986 tarihli ve 19269 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliğine göre emisyon izni verilmesinin gerekip gerekmediği ile 16/12/2003 tarihli ve 25318 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirilmesi Yönetmeliğine tabi olup olmadığı hususunda İl Çevre ve Orman Müdürlüğünden alınan belge,

2) İşletmedeki hayvanların; nerede kestirileceği ve etlerinin nerede pazarlanacağına ilişkin bilgiler,

3) İşletmenin çevresinin en az 1,5 metre yüksekliğinde duvar veya tel örgü ile çevrili olması istenir.

Yukarıdaki bilgi ve belgeleri tamam olan işletmeler teknik şartlar açısından kontrol edilir ve uygun bulunanlara, il/ilçe müdürlüklerince kuruluş ve çalışma izni verilir.

Bu Yönetmeliğin yayımlanmasını müteakip, hayvancılık işletmeleri daha önce kuruluş ve çalışma izni almış olsalar bile, il/ilçe müdürlüklerince kontrol edilir. Yapılan kontrollerde işletmede görülen noksanlıklar belirlenir ve işletme sahiplerine eksikliklerini tamamlamak üzere bir ay süre verilir. Bu süre içinde eksikliklerini giderenlere çalışma izni verilir.

Hayvancılık işletmelerinin izin alma işlemleri ülke genelinde üç yıl içerisinde tamamlanır.

Hayvancılık İşletmelerinin Çalışmaları Esnasında Uyacakları Hususlar

Madde 6 —İzin verilen hayvancılık işletmeleri aşağıda belirtilen hususlara uygun çalışmak zorundadır.

a) İşletmedeki alım, satım, kesim, doğum, ölüm gibi tüm faaliyetlerin kayıtlarının tutulması,

b) Kestirilen hayvanların kesim yerlerinin isim, adres ve telefon bilgileri ile sevk raporları/menşe belgeleri veya fotokopilerinin muhafazası,

c) Denetimlerde belirlenen eksikliklerin süresi içinde yerine getirilmesi,

d) Kapatma, değişiklik ve ilavelerde il/ilçe müdürlüklerine bildirilmesi,

e) Bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinde yer alan hususların işletmenin çalışması süresince muhafaza edilmesi ve uygulanması.

Denetim

Madde 7 —Hayvancılık işletmeleri gerekli hallerde il/ilçe müdürlüklerince denetlenir. Denetimde tespit edilen eksiklikler tutanakla belirlenir. Eksikliklerin giderilmesi için en fazla bir ay süre verilerek yazılı olarak işletme sahibine bildirilir.

Faaliyetten Men

Madde 8 —İzinsiz olarak faaliyet gösteren veya kontrol ve denetimlerde tespit edilen eksiklikleri verilen süre içerisinde yerine getirmeyen işletmeler, faaliyetten mahallin mülki amirince men edilir.

Faaliyetten men edilen işletmelerdeki hayvanlar, insan ve hayvan sağlığı açısından tehlike oluşturduklarının tespit edilmesi durumunda zorunlu kesime tabi tutulur.

Sağlık yönünden risk taşımayan hayvanlar, işletme sahibine, izin verilmiş bir işletmede barındırılmak üzere, yediemin olarak teslim edilir veya pazarlama taahhüdü doğrultusunda hayvanların kesimi yaptırılır.

Yürürlük

Madde 9 —Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 10 —Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Köyişleri Bakanı yürütür.

(5 Mart 2004 tarih ve 25393 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.)

w.turkvvet.biz
www.turkvvet.biz
turkvvet.biz